

శ్రీహరి:

సీ. శ్రీధరాస్థలిలోను • జెన్నోందువేల్లలూ
ర్యురియందువసీయించు • పుణ్యకరుఁడు
చిల్లరవంశాబ్ధి • శీతకరుండయి
స్వప్రజ్ఞజనుల సం • భ్రమమొనర్చు
నమితకీర్తివిశాలుఁ • డార్యనన్మాన్యుండు
ఆంధ్రగీర్వాణంబు • లందువిఘ్నము
డయినవేంకటకృష్ణ • రాయాభిధానుండు
కేశవశతకమీ • ధీరనివేమ
నచ్చువేయఁగడంగె • నానందకర్మమన
బుద్ధివల్లనఁబూర్వ • పుణ్యమునను

తే.గీ. నట్టి ధీమంతుగుణవంతు • నమితదాంతుఁ
గీర్తి చంద్రదర్శనస్థాయిగాఁ • బఱిపివారి
వంశమునువృద్ధిజేయుమో • వారిహక్కు
పరగనీపాత్రమునుభూత • పంచకంబు
యుండువఱకునుస్థిరముగా • నుండునట్లు
చేయుమోదేవకేశవ • శ్రీరమేశ.

ఇట్లు,
గంధకర్త

ఓం శ్రీమదాంజనేయ పరబ్రహ్మణే నమః

కంటెపూడి

పాతకమహాశయులారా ! సోదరులారా !

‘కేశవా’ అనుమకుటముతో శతకమునుబూర్చి జేసి ప్రకృతము మనయాంధ్రలోకమునకు సమర్పించిన మహాకవి నామము సర్వపండితజనశ్లాఘ్యము. అనుస్మరణీయము. తక్కిన కవిలోకమును బలెయ్యాయననుకూడ సామాన్య మానవునిగ బరిగణించుకొన నేల తగదని కొందఱకు తప్పక వంశయముద వితీరు. అట్టితటి నీ పరిపూర్ణప్రకాశుని పవిత్ర వంశచరిత్రను ద్వికరణశుద్ధిగ, దోషైకదృక్కులుగాక, ముహృచ్ఛబ్దమును సార్థకపఱచుకొన నుద్దేశించి, వశించినచో, నట్టివంశయభూషము ఊకటివేరులతోఁ బెల్లగిలి, యానందలతచి గిర్చి బ్రహ్మానందఫలముదవితీరు. అన్నలారా! గుంటూరు జిల్లా, వినుకొండ తాలూకా ముప్పాళ్ళయనఁ బరగుమాన్య గ్రామమునకును, ప్రకృతకథానాయకులగు మహాకవిగారి స్వగ్రామమగు నీకంటెపూడికిని, గడుంగడు సామీచీన్యమయ్యు మదీయపర్యటనమున నెన్నడును దటస్థించని గ్రామమగుటచే శ్రీయుతుల మహత్తును గమనించుటక వకాశము కలుగదయ్యె. ఇట్టియెడ, క్షయవత్సరపుష్క, మాఘమాసములు రెండును, రేవలై, తెవాలి తాలూకాలలో పర్యటన మొనర్చదలంపు గలిగి, బయలుదేరి, యీ గ్రామసమీపమునకు నశ్వశకటముకొఱ కైవచ్చుటదటస్థించె. అట్టియెడ, బ్రహ్మశ్రీ నాగండ్ల కోటి లింగాచారి గారనునొక విశ్వబ్రాహ్మణకులశిరోభూషణుఁడును

కొమ్మూరి రామలింగమను చిర్రవాళ్ళ కొమ్మగోతుండ
గురామదాననునతండును, నాకడకరుచేరి యమితానురాగ
మునుగనువఱచిరి. ఆపయి, శ్రీఆచారిగాడు నన్ను వారింటికి
గొనిచవిరి. అంతగొంచెము కాల మామిత్రచూడామణియింటికి
డ నివసించి, ప్రాస్తావిక విషయములు మాటలాడుచుంటి. ఇం
తలో శ్రీయాచారిగారు, హరికథాకాలక్షేపమొకటిమాయూ
రజరపుడనికోరి, నాచేనొప్పించుకుని, యాపై బ్రహ్మశ్రీ మ.
రా. రా. శ్రీ కొఱ్ఱపాటి వేంకట సుబ్రహ్మణ్యకవి శిరోరత్నము
గారియింటికి నన్ను బిలచుకొని వెడలిరి. అంత శ్రీవారి
దర్శనము చేసికొనిన యనుక్షణమే కేవల సాత్విక
పరమహంస స్వరూపులగుటచే, నేనును శ్రీవారి
ద్వితీయ సుకుమారునిబోలె వారినేవలజేయ నిచ్చగిగి,
యహర్నిశములును శ్రీవారి మహత్తునే యభినందించు
కొనుచు, వారి వాఙ్మధురిమనేగ్రోలుచు, వారియింటనే నివ
సించుచు శ్రీవారు రచించిన కేశవశతకముపై మదీయభక్తి
తాత్పర్యముల సుపోద్ఘాతమనుపేరుతో పెల్లడించడలంచి,
యీమాత్రము రచించి యికమీద శ్రీవారి పవిత్రవంశ చరి
త్రను లిఖించునంకించి, దీనినింతతో విరమించుచున్నాడను.

బ్ర. శ్రీ. మ. రా. రా. శ్రీ కొఱ్ఱపాటి మల్లయాభిఖ్య
సత్కవి వరేణ్యవంశ పవిత్ర చరిత్ర ప్రారంభము దిక్పదర్శన
ముగా మనవి చేసికొనెద.

శుభమస్తు. శ్లో॥ జననీ జన్మ సౌఖ్యానాం-వర్ధనీకుల సంపదాం
పదపీపూర్వ పుణ్యానాం-లిఖ్యతేజన్మపత్రికా॥

ధాతనామ సంవత్సర కార్తీక బర శనివారము
 ౧౨-౨౫ ఆర్ద్ర ౨౨-౨౩ సిద్ధం ౧౭-౧౮ బా ౧౨-౨౫
 ది ౨-౩౨ తులా సంక్రమాణం భు ౪- ౨౬ చ ౧౮
 యా శుభదినమందు రాత్రి ౧౨౫ మీదను కర్కటకలగ్న
 మందు కొట్టపాటి సోమరాజుకు పుత్ర జననం.

శ్రీ తత్కాల గ్రహణ నిర్ణయః విశాఖా ౨ అరకః
 స్వా ౩ కుజః స్వాతి ౧ బుధః శ్వేష్టా ౪ గురుః శ్వేష్టా ౨
 శుక్రః శ్రవణ ౧ ముజ్యే శనిః రోహిణీ ౧ రావణః అనూ
 రాధా ౩ కేతుః

భాగవతంలోను ప్రథమ ఆకున కొట్టపాటి సోమన్న
 కుమారుడయిన మల్లయ్య జన్మపత్రిక అని తెలుసుకునేది.

నిర్వాణము

నందననామ సంవత్సర చైత్ర శుర లు ఆదివారము-
 పండిత వరేణ్యులారా! ఏతద్గ్రంథకర్త గాగగు శ్రీ శ్రీ శ్రీ
 కొర్రపాటి వేంకట సుబ్రహ్మణ్య కవిత్వజుని జనకులగు శ్రీ
 మల్లికార్జున కవిగారి జననకాలమును, నిర్వాణకాలమును
 మాత్ర మీ పీఠికలోఁ గనుపరచితి. ఇంకను శ్రీవారి వివిత్ర
 జీవితమున జరిగిన మహత్తుల నన్నిటిని వివరించునెడ, నదియే
 యొక పెద్ద సంపుటముకాగలదు. అందుచే నహ్మహద్విషయ
 ముల నన్నిటినిఁ దేటతెల్లముగ నుదహరించుచు, నద్దానికి శ్రీ
 మల్లికార్జునకవిజీవితమును నామమిడి ప్రకటించనెంచియున్నా
 డ. మహాకవి వరేణ్యులును, నద్వైత శాస్త్ర నిపుణులును,

యోగాభ్యాసనిరతులును, భగవత్ప్రసాదమును వడసిన పరమభాగవత శిరోమణులును, కీర్తిశేషులగు శ్రీవారిచరిత్రను కర్ణాకర్ణికగానదియేనివిషయమును పూర్వపక్ష సిద్ధాంతమునానర్చుతటిగాని, మనలఁగన్నతల్లిదండ్రులేదియేనిచుహత్తునభి, వర్ణించుచుండు సమయమునఁ గాని వినియేయుందురని నాగట్టినమ్మకము. అటులవినుట తటస్థించని సోదరులు నాచేఁ బ్రకటింపఁ బడనుండుజీవితచరిత్రను దిలకింతురేని శర్వమునువిశేషమగు-అట్టిమహత్తు యింతవఱకును, ప్రకృతగ్రంథకర్తగారియెడలను వర్తిలుచున్నదని చెప్పట శంకమాత్రమువెనుకంజనేయను. గ్రంథకర్తగారియొక్కరిస్థితిమాత్రమేయని వ్యప్తిగమనవిఁ జేసికొనుటయు, మహాపరాధమే. వీరువారన నేల! శ్రీవారి స్వకుటుంబ లతయంతయు నివ్వధముగనే పుష్పించుచున్నదని చెప్పట సమంజసమగుటచే నటులమనవి చేసికొనుచున్నాఁడ. ప్రకృతకలి మహారాజాశ్రితకోటికి వీరిభవనముఃకారాగారము. ప్రకృత కవిరాజకోటికి వీరిగృహము పుస్తకభాండాగారము. ప్రకృత ధర్మసంగ్రహచిత్తులకు వీరినిలయము శాంతినికేతనము. ప్రకృత పూర్వాచార పరాయణులకు వీరిసదనము 'ఆనందసాగరము'

అగుటచే దర్శించి, భాషించి, నివసించి, విమర్శించిన సుహృదులకుగోచరము. తదితరులకగోచరము.

ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః

శృ ॥ సత్యమే వ జయతేనాఽ నృతం॥

శృ ॥ ధర్మవహతోహంతి. ధర్మోర్ముతి రక్షితః॥

గ్రంథకర్తస్తుతి.

- సీ. శ్రీకంఠపూజి పు. రీనరేణ్యంబేమ
హాత్మునియావాస • మైవెలసెనొ
శ్రీమల్లికార్జున • కామనూంబానుసం
తాన మేఘనుడయి • ధరనలరెనొ
శ్రీకొట్టపాటిభూ • రికులాంబురాశిమ్మ
గాంకు డేధీరుడై • కడుప్రబలెనొ
శ్రీకోటమాంబికా • హృదయాంబుజావాసు
డేధీరవర్చ్యుడై • యిలనెలిగెనొ
- తే.గీ. మల్లికార్జునరాయాఖ్య • మహిషాధీరు
తాతయై యేవదాన్యుండు • ఖ్యాతిగనెనొ
యట్టివేంకటసుబ్బరా • యాఖ్యగురుని
పాదపద్మద్వయమ్మునే • బ్రస్తుతింతు.
- సీ. ఏమహామహానుజుర • చించినపాత్రముల్
కపులకులక్షణో • ద్గ్రంథములగు
వజ్రానమూర్తిబో • ధించిన సద్బోధ
సద్బోధలితమయి • సరిగఁగాలు
ఏతపోధనుడవ • చించినవాక్యమ్ము
శ్రుతిసద్మతంబయి • శోభగాంచు
ఏవండితుండును • ప్పించినశాంతిన
ర్వజగత్ప్రకాశమై • వజ్రముగుల
- తే.గీ. నామహాత్ముడై కొట్టపా • ట్యన్వవాయాఁ
డట్టివేంకటసుబ్బరా • యాఖ్యగురుని

పాదపంకేరుహమ్ముల • స్వాంతమందు
నిలిసిపూజించుచుందున • నిర్మరతిగందు.

మ. సరదార్లందఱు భేషభేషనుచు లం • చంద్రబట్టిదోపట్టబో
క, రవంతైననుడప్పుఁ జేయకయన • రాకరాకర్యముల్

జరుపకనీనరిలేరటందురతివి • శ్వాసమ్మునగాంచుచు
గరణాలందఱిలోన నీనుడులవిన్నబాపముల్బాయుగా
వరశ్రీవేంకటసుబ్బరాయకవిసం • భావ్యా భవచ్చి
మ్యుడక

ధరయందుహనుమంతరాయకవియ • నామమ్ము
నుంగాంచి
స్మరణనిత్యమొనర్చువాడనటుబ్రే • మకబ్రాతు
వో నమ్మితి.

క. కుతుకమునభవత్పితృజీ

విశముచువ్రాచుంగనాన • పెద్దగగలిగె
సతతమునామదినివసిం

చి తితయశమ్మునువహించుజేరువె తండ్రీ॥

గీ. వసుధపైక్షయనత్సర • పౌష్యకృష్ణ

శమిభృగువాసరమ్మున • తవవదాబ్జ

సన్నిధినిపంచరత్నముల్ • శ్రద్ధతోన

మర్పణముజేయరచియించి • తార్యగొనవె.

ఇతిః

28-1-27

భవద్విధేయపరమాణుః

గోపాలుని హనుమంతరాయశాస్త్రి.

పండితాభిప్రాయములు

గుంటూరు తాలూకా చినకోండుపాడు నివాసియగు
కొండ భోగిభూషణరావుగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీ! శ్రీహరి నేప్రొద్దు + చిత్తంబులోన ని
శ్చలభక్తిఁబూజలఁ + జల్లువాఁడు
మఖదుఃఖములను జూ + చుచు మోదభేదముల్
సమముగా భావించు + విమలగుణుఁడు
బురదంటనీని కు + మృజపుయ్య భాతనం
నృతినండిరాగతఁ + జెడనివాఁడు
భక్తియే ప్రధాన్య + పథముగానెంచుచుఁ
గవనంబులలైదు + కవివరుండు
తే! శ్రీ! శక్తికొలఁదిని గేశవ + శతకమిదియ
చెప్పె బింగళినత్కుల + సింధుచంద్రుఁ
డనెడు వేంకట సుబ్బరా + యాభిదుండు
సుకవులార! దయనుదీనిఁ + జూచుకొనుఁడు.

ఇట్లు విబుధవిధేయుఁడు

కొండ భోగిభూషణుఁడు

గుంటూరు తాలూకా చినకోండుపాడు నివాసియగు
బలభద్రపాత్రుని వేంకట సుబ్బయ్యగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

సీ॥ కేశవశతకంబు ♦ కల్పిషరహితమై

భగవంతుమహిమల ♦ బరిధవిల్లు

సారాంశములనెల్ల ♦ జక్కగా నమకూర్చె

వరమభక్తులకెల్ల ♦ భక్తివతన

మునకునుదగియుండు ♦ ఘనశతకంబును

వనజాప్తశతతార ♦ వసుధలుండు

వటకువర్తిలుగాత ♦ వారిహత్తునిదయ

హరినామస్మరణంబు ♦ మఱవకెప్పుడుఁ

తే॥ గీ॥ జేయుపింగళివంశాబ్ధి ♦ సింధుతలకుఁ

డనఁగ వేంకట సుబ్బరా ♦ డ్ఘనకవింద్ర

విరచితంబైన దిదిచాల ♦ వేడ్కడనరె

దుదివటకుఁ జూడనామది ♦ ముదముజెందె.

ఇట్లు విబుధవిధేయుఁడు,

బలభద్రపాత్రుని వేంకటసుబ్బయ్య,

బోర్డుస్కూల్ మాస్టరు.

నత్తెనపల్లితాలూకా దొడ్లెటి నివాసియగు భీమారెడ్డి వేంక
టప్పారెడ్డిగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

చ॥ అవిరళభక్తిసీమనఘుఁ ♦ డార్యవశీకరణావధంబు కే
శవశతకంబుభక్తజన ♦ సంతతపాఠనయోగ్యమిట్లు వ్రా

స విషధ శేషశాయిమృదు • శీతలదృక్కులదీనిఁగాంచియీ
భువివెలయించుఁగాత! బరిఁపూర్ణకృపామతి నెల్ల కాలముఁ.
శా॥ శ్రీగోదావరితీరవాసుఁడగునా • సీతేశునేవించి యా
భోగానందముచక్రధారిశతకం • బుగ్గేశవాభిఖ్యము
వ్యోగంబాశతకంబునర్పణముగా • నువ్విన్ సమర్పించె నా
యోగానందుఁడుప్రొచునీకవినజే • యోల్లాసముం గూ
ర్పుచుఁ.

ఇట్లు సజ్జనవిధేయుఁడు
భీమారెడ్డి వేంకటప్పారెడ్డి.
27-7-1919

గుట్లము వీరగోపాలకృష్ణనాథ శరణాలయోపాధ్యాయులగు
నందిగామ శేషయ్యగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

ఉ॥ ఎవ్వనిసంస్తవంబునను • నెవ్వనిసత్కథలాలకింపఁగా
నెవ్వనిపూజసేయుటను • నెవ్వనిభక్తిసమస్కరింపఁగా
నెవ్వనిమూర్తిఁగాంచినను • నెవ్వనిపేరుపఠించినంత నే
యవ్వలికేఁగునోయఘము • లాపరమేశ్వరుఁడోమునీకవిఁ.

సీ॥ సలినాక్షిరో! నీదు • నామమెయ్యోదయన్నఁ
జక్కఁగానాగేటి • చాలుఁజూపు
రమణిరో! నీవున్న • రాజ్యమెచ్చటనన్న
రాచిలకనెక్కెడు • రాజుఁజూపు
సుదతిరో! నీకెన్న • సుతులెందరెయటన్నఁ
దమిమీఱఁదనదునే • త్రిములఁజూపు

వనజాశ్యరో! నీదు • జననిపేరేమన్నఁ

జటునవ్వునవ్వుచు • శిరమువంచుఁ

తే॥ గీ॥ గులముఁజెపుమన్నదంతముల్ • కొఱికిచూపు

నట్టి నేర్పరియైనట్టి • యమలచరిత

కననిజాతకుఁబతిరాముఁ • డరసియెపుడుఁ

జెలఁగిరక్షించునీకవిన్ • సిరులొసంగి.

చ॥ సిరులిడు, భక్తినింగఱపు, • శ్రేయముఁగూర్చుఁగవి

త్యతత్వమే

యెఱుఁగఁగవచ్చుఁ, బుణ్యములఁనెంతయునిచ్చు; భవంపుఁ

జీకఁటిన్

దఱుఁగఁగఁజేయుఁ, గేశవునిఁధర్మచరిత్రకథాప్రశంసముల్

కరమును నేర్పు, విష్ణుశత • కంబిదిచూచిపఠింపఁగోరెదన్.

క॥ అంకితమిడి కేశవునకుఁ

బొంకముగ్రావాసెదీనిఁ • బొందఁగయశమున్

వేంకట సుబ్రహ్మణ్యము

పంకజనాభుండుప్రోచు • వడినిడిసిరులన్.

ఉ॥ అసుమబాణుతండ్రిశత • కాభిద్రగంధముగాంచిపాపముల్

వాసితి, భక్తి నామసుధఁ • బానముచేసితి నన్నిచోట్ల ను

ల్లాసముమీఱఁ గేశవుని • లక్షణముల్వినుతింపఁ జూచినే

ప్రాసితీబంచరత్నములఁ వారితభాగ్యమునీయఁగోరుచున్.

పిల్లుట,
వల్నాడు తాలూకా. }

ఇట్లు బుధజనవిధేయుఁడు,
నందిగామ శేషయ్య.

బావట్లతాలూకా వెల్లలూరు నివాసియగు చిల్లర వేంకటేశ్వర్లు అష్టావధానిగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

కం॥ వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశః
శాంకా! వందనశతంబు! • లయ్యాకృపనా
యంకమున కంపుశతకముఁ
గొంకక చేకొంటిహితముఁ • గొంటి మంటి॥

ఉ॥ చూచితిగ్రంథమంతయునుజోద్యముగాఁగనుపట్టెనట్టిమీ
ధీచతురత్వసంపదకుఁ • దేకువకుఁ ముదమందినాఁడనా
లోచనచేసియెల్లజను • లుఁ హరిభక్తివహింతుగాకఁబా
పాచలవజ్రకేశవుఁ డయాచితసౌఖ్యములిచ్చు ప్రోచుతఁ

ఆ॥ వె॥ కానువీసములకు • నాసింఁచిఖలులకుఁ
గృతినొసంగుకవుల • గతినిజనక
భక్తిరసమునించి • భగవంతునకు శత
కంబు నొసఁగియశము • గాంచితనఘ!

ఇట్లు,

చిల్లర వేంకటేశ్వరకవి,
అష్టావధాని.

బాపట్లతాలూకా వెల్లలూరు నివాసియగు
చిల్లరలయ్యవరావుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

కా॥ శ్రీరామాంఘ్రినరోజయుగ్మగతహృద్యంభరా!
భారద్వాజమునీంద్రగోత్రతిలకా! బ్రహ్మణ్యమూర్తిగుణా
దారా, పింగళివంశవారినిధిచం • ద్రావైదుషీభూషితా!
సారాచారుడకంటెపూడినగరీ • కా! బుద్ధివాచస్పతీ॥

కం॥ జటిలంబగు మూకవితా
వటిమకునబ్బురముఁజెందె • భావంబత్వ్య
తక్కుటముగ వరపింగళివేం
కటసుబ్రహ్మణ్యధీర • కవితాధారా!

ఉ॥ శైలిహనోహరంబువద • జాలముపొందికయొప్పు, భక్తికి
మూలము, నీతిగౌరవ ము, మోఘము, జ్ఞానధనంపువేటి, దో
పాలినిదూలఁజేయగల • యట్టిసుదర్శనచక్రమెల్లను
శ్రీలనొసంగులక్ష్మీయర • రే! భవదీయకవిత్వమెన్నఁగకా.

సీ॥ తారకమంత్ర మా • ధారంబుగాఁజేయ
దశరథపుత్రుఁడే • దైవమయ్యె
గీతారహస్య ముం • గీతారముంజేయ
యదునందనునిపొందు • విదితమాయె
నగరాజపుత్రిని • నమ్మియుండుటకెన్న
ఫాలనేత్రుఁడుప్రేమఁ • బర్వజేసె

వాయుకుమారుండు • వందితుండౌటచే
సహజసాండిత్యంబు • సాగఁజే

తే||గీ|| శమదమంబులరెంటిని • జక్కఁ జేసి
జగతిఁగొమ్మరిపుర్వగా • నెగడుచుండి
రాజయోగంబునందున • రమణకెక్కి
వజ్రులుచుండెడిధీరాత్మ • వందనములు.

తే||గీ|| నిర్గుణాత్ముండునిత్యండు • నిర్వికారుఁ
డప్రమేయుం డజేయుఁడు • హరదాయి
శాశ్వతైశ్వర్యకీర్తిన్ • సంగిప్రోచుఁ
గాత!మీకృతినెపుడు సం • ప్రితితోడ.

ఇట్లువిబుధవిధేయుఁడు,

చిల్లర అయ్యవరావు,

వెల్లూరు.

హరిః ఓమ్.

కేశవశతకము

శా॥ శ్రీరామాయని పల్కు కీరమునకుం • జిహ్వాపముం

జూపవే

వారాశింజవలీలదాటుకపిక్లే • వైరాగ్యముంగూర్చవే
సారోదారువిభీషణాఖ్యు నిడవే • సంపూర్ణలంకాపురిక
మీరున్నాకు నొసంగరే యటువలెక • మీనామముం

కేశవా! 1

ఉ॥ ఈశ్వర! నీకు మొక్కితి దెయిందుధరేశ్వర! భక్తపోషలో
కేశ్వర! యబ్జజాండమటు • కేలునందాల్చినఫలనైత్రయో
గీశ్వర! కైటభేంద్రధర! • కీశనుతేశ్వర! భోగిభూష! భూ
తేశ్వర! శంబరారిహర! • దేవగణేశ్వర! కాపుకేశవా! 2

చం॥ వనజభవాండసంచయము • వాస్తవమొప్పంగ సృష్టి
జేసి యా

వనజదళాక్షుపంపునను • వాసికి నెక్కినవాణిఁగూడినా
మనమున నిల్చి మోక్షమును • మానుగనీయవెళారదాపతీ
యనంగనునీవెయిధరణి • సంబుజనేత్ర! ఏకానకేశవా! 3

చం॥ కలుములనిచ్చుతల్లియని • గాటపుభక్తిమతింఁపుభార్గవిక
జలము మతేమిలేక ఘన • సాధ్యనినీదగు నిందిరామణిక
నిలువంగఁ జేసియెల్లపుడు • నిక్కముగానిలసౌఖ్యసంపదలో
పలుమఱునీయందెల్పవెయ • వారిగనాకుమురారి కేశవా! 4

ఉ॥ వానికిఁ బువ్వుటోనికిని • వజ్రపుఁగాంతులు గల్గునట్టి గీ
 ర్వానికి, సర్వశాస్త్రయుత • వానికి, భారతికి, నువీణబల్
 పాణిని మీటునట్టి ఘన • పద్మజరానికి, నెల్లవేళలం
 బాణులుమోడ్చి మ్రొక్కెద న • పారతరంబగు భక్తిఁ
 గేశవా! 5

చ॥ హిమగిరిపుత్రి, పార్వతికి • నిష్ఠ మొనరెడునిందుధారిణిఁ
 గ్రమముగ్రమొక్క యాభువిని • గబ్బములకొరచియింప
 నామది
 భ్రమజనియించెనందులకు • భద్రమునీవయి కావవేసదా
 కుమతులు నేయు హేళనలు • కుంభినిలోవారియించుఁ
 గేశవా! 6

చ॥ వరగిరిజాతపుత్రునకు • వామనమూర్తికి, సాధువర్తికే
 శిరమను వ్రాల్చి మ్రొక్కితిని • సృష్టిని నేనొనరించు
 కావ్యమున్
 గురుతరమైన వాక్పటిమగుంభనమిచ్చెడు వాక్యసిద్ధికి
 నిరత మవిఘ్న మొప్పుటకు, నిన్నెస్తుతించితిఁగాదె శేషవా! 7

ఉ॥ వ్యాసుని నిర్జితేంద్రియని, వాసుని ధీరగుణోత్తమాంగ న
 చ్ఛాసుని, సర్వశాస్త్రయుత • భాసుని, నిత్యప్రమోద
 మానసా
 ల్లాసుని, జక్రహస్తపద • లాలసధ్యాసుని, బుణ్యకాశికా
 వాసునిగూర్చి యెల్లపుడు • వందనముల్ మఱిజేతుఁ
 గేశవా! 8

ఉ॥ భారత రామనక్కధలు ♦ భాగవతంబును జెప్పినట్టి యా
 ధీరులనన్నయాదులను ♦ దివ్యవచోరచనావహుల
 ధారుణి జీవితంబులను ♦ ధన్యతపిల్విన కీర్తిశేషుల
 సారేకుఁ గొల్చి మొక్కెదను ♦ జక్కిని శైలిని నీయఁ
 గేశవా! 9

చ॥ హరుని పదాంబుజాతములఁ నాత్మనుజేరిచి భక్తితోడ ను
 స్థిరమగు మోక్ష కాంతపదఁ సిద్ధికి నై తపమాచరించుచున్
 దురితులఁ జేర కేవలముఁ ♦ కూరిన మామక జన్మహేతువై
 వరగిన తండ్రి కేనతులు ♦ బాగుగఁ జేసెద నయ్య కేశవా! 10

—* దశావతారములు *—

ఉ॥ ధాతయునిద్రఁ జెందనలుఁ జిద్విధమఁ తయుఁ గాఁచినీవు నా
 చేతన మెల్లఁ గుట్టిపడి ♦ చెచ్చెటనీటను నోడనిద్రుచున్
 భ్యాతివహించిముజ్జగముఁ గాచితివౌఘనమత్స్యమూర్తివై
 భూతదయామయుఁడవనిఁ భూతములున్ని నుజ్జాటఁ గేశవా! 11

శా॥ వారావారముఁ ద్రచ్చుచుండఁగనుహా ♦ భారంబుచేతైలమా
 వారాశింబడి క్రుంకుచుండుతిటినిఁ వంశ విచారింపి యో
 శూరా! సినరిగానమంచనిమిఘల్ సోత్రంబులుండేయఁగూ
 ర్మారూఢిం దృణలీలనై త్రవేవడిఁ మంధాద్రినిగేశవా! 12

మ॥ కనకాక్షుండుమదిఁ చివిశ్వతలమున్ ♦ గంగాస్థలిం ద్రో
 యఁగన్

గనివేగంబుగఁ గ్రోడరూఁమున వేఁఖండించు దైత్యునిగా
 ఘనవార్ధింబడియున్న కాశ్యపినివే ♦ డగ్గన్నిల్పవే నీటిపై
 ననకాదులేనినుఁగాఁచనొనెతలఁగాఁ నర్వేత్విరా! కేశవా! 13

మ॥ సురలందున్ను నులందుఁ బెక్కిడుమలంజూపించుటే కాక శ్రీ
నిర పేక్షుండునునిశ్చలుండునుగుణా • సీకుండునౌపుత్రునిం
బరిమార్పంగలదుష్టమార్గచయముం • బాపాత్ముడై
నల్పగర్

నరసింహాకృతిఁదాల్చితుంచితివివిఁన్నాణెంబుగాఁ గేశవా! 14

ఉ॥ వానపుఁ బాఱఁదోలిదివి • వైభవమంతయుదైత్యులందఁగా
మోసమువ న్చెనంచసుర • ముఖునివేడిపదత్రయంబునీ
వాసురలోకనాథునకు • నాదిమభోగములొందనీయవే?
దోసమువాయనాబలిక • ధోవిభవంబిడలేదే? కేశవా! 15

ఉ॥ రాజలమూర్ఖు సంఘములుఁరమ్యముగాసురలోకమేఁగఁగా
రాజగుణాభిరామభృగు • రాముండవైతగమెట్లుమెట్లుగాఁ
దేజముమీఱఁగట్టిధరఁ • దీనతఁగశ్యపమానికిచ్చివే
రాజులుసత్తపోవనికి • రంజలనేఁగితివయ్య కేశవా! 16

ఉ॥ రావణుండఁడురాత్ముఁడుధరాత్మజసీతనులంకఁజేర్పఁగాఁ
గావరమున్వహించిదశ • కంతునిగూల్చివిభీషణాఖ్యునిఁ
తీవిగనిల్పిలంకవిభు • తీవినొప్పియయోధ్య కేఁగవే
దేవ కవీశయుక్తముగ • దిక్కులుపిక్కటిలంగఁ గేశవా! 17

మ॥ యదువంశౌరబుధిఁబూర్ణచంద్రరుచితో • నాదేవకీ
సాధ్యుక

విదితంబొప్పజనించిధాత్రిఖలులఁ • వేవేగమేత్రుంచియా
వదలంబెట్టినకంఠుఁడ్రుంపవెనడిఁ బ్రహ్మాదులుస్మేలనఁ
దుదకుఁభూమిభరంబుమాన్పించనవే • తోరంబుగాఁ
గేశవా! 18

మ॥ అసురుల్ హెచ్చిపురంబులాక సమునం దారూఢిగాఁగట్టిబల్
క సిదీఱ్ఱమునులైన వాఁడపముల్ • గాల్గన్నగాఁగ్రోధివై
విసుగుజెందకబుద్ధరూపకుఁడవై • వేవేగదైత్యవళి
రసికి త్వంబునఁద్రుంచి వేసితివహో • రాజేంద్ర! శ్రీ కేశవా! 19
మ॥ కలిరాకంగనిక్రూరులోడకవనిం • గామాంధులై సాధులం
గలతంబెట్టగవారిఁద్రుంచుకొంటకు • గ్రహ్యంబునఁ
భూమిలోఁ

గలిహపాఖ్యధరించికలుపులవే • ఖండిచియామిఁదబళ
గలినిబద్ధునిజేసివాఁడవుగదే • గాధంబుగాఁగేశవా! 20
చ॥ అరమరలేకకొల్పు కరి • నప్పుడెకావఁగలేదె నద్దయ
నిరతము నమ్మినట్టియల • నీరిజవాసిని కీవెవక్రము
వరదుఁడవై యొసంగవొకొ • వాలి ధరిందిననాధుపట్టికి
బరువసినాకు నట్లునఁగు • బాగుననీవదనవఁగేశవా! 21

ఉ॥ భీకరమొప్పు రావణుని • బింకమడంచి వధింపఁతొగదే
చేకొనివానరేశ్వరుని, జెచ్చెఱఁద్రుంచ వెయింద్రసూనుని
డికొని తండ్రిజంపినడి • డింభకుఁగావఁగలేదె ప్రేమతో
నీకు నమాను లెవ్వరిల • నిర్విషయపథాధీర! కేశవా! 22
మ॥ వినయంబింతయులేకనీయెడలవి • ద్వేషుండుభోజుండుతా
ననయంబుక దురితంబులే సలిపి వాఁ • డంతంబుఁ

బ్రాహ్మింపఁడే?

నినుడెందంబున నిల్చినట్టియమరుల్ • నిత్యవ్యముంగాంచరే?
నినువీక్షింపకమానవాశనులుగ్లా • నింజెందరే కేశవా! 23
చ॥ విజయునిపూనిక్రొదీర్చుగడు • వేడకజనించుటఁ

గృష్ణమూర్తివై

నిజమగుశౌర్యయు క్తముగనిల్చినశాత్రవయోధులందఱు
భుజబలమొప్ప నీవపుడె • పోరినిగుల్పించలంపికట్టికొ
విజయనమాఖ్యనిచ్చితివి • వేల్పులుమేలనుచుండఁ

గేశవా! 24

చం॥ గుహుఁడు మహానుభావుఁడును • గోర్కులులేని విశుద్ధ
మార్గుఁడు

బహుజనమిత్రభావుఁడును • బంధవిముక్తుఁడు బ్రహ్మ
తేజఁడు

సహనముఁగల్గువాఁడుఁగడు • శాంతముతో నటియించు
చుండెయు

రహినినుఁగొల్చికాదాకొ తి • రంబగుమోక్షముఁగాంచె
గేశవా! 25

చం॥ ధ్రువుఁడనుచిన్నవానిభృతిఁ తూలఁగనాపినతల్లిమాటికి
జెవులవినంగరాని కడు • చెడ్డగుమాటలఁ దూలనాడినక
దివిరివనంబుఁజేరియుటు • దేవమునీంద్రుఁడు నారదా
హ్వయుం

డవిరళమంత్రమిచ్చుట మ • హామహామోక్షముఁగాంచె
గేశవా! 26

ఉ॥ కాననభూమియందుఁ దన • కాయమునమృత యెల్ల
వేశలక

మానితమొప్ప నాశబరి • మాధవ! నీవడచింతఁజేయఁగా
మానినిమెచ్చి నీవె చని • మాయఁదరించెడునట్టిదెన నీ
స్థానముఁజేర్చుకొంటివహ • చక్కఁగ నానతి నెంతో

గేశవా! 27

మ॥ గజరాజధరవంతరాత్మను నినుంగాంక్షించిపూజింపఁగాఁ
గుజని గ్రాహముఁగాంచి త్రుంచియువడిక • గుంభీంద్ర
మున్నావవే!

యజరుద్రాదులు సంస్తుతింపఁ గరి నఁత్యాచూఢి రక్షించి నీ
నిజరూపంబునుజూపి ముక్తినిడవేనికల్కంబుగాఁగేశవా! 28

ఉ॥ ఏడిముకుందుడంచు మిము • హేళనఁజేసినరాక్ష
నేత్యరుక

వేడిమితోడఁ జూచిసుర • వేదనలెల్లనడంగఁద్రుంచిబల్
పోడిమిమీఱ నీభజన • భూరిగఁజల్పిన పుత్రుఁగావవే!

చూడవెనన్న నావిధినిశోభిత నేత్రముతోడఁగేశవా! 29

చ॥ ననచరులందు శూరుడయి • వారినిధుల్వడఁకించి
ధీరుడై

దినకిరు పుత్రురాజ్యమును • దేవినిగూడ హరించినట్టి యా
యనిమిషనాధనూనుడు హ • హాహరిరాజగు వారిఁ

గూల్చి యా
దినమఁ నూనురాజ్యమును • దేవిని నీయవేనాఁడు
కేశవా! 30

ఉ॥ శ్యామలరూపుగల్గి నవ • చంద్రునిటాలిన యాస్య
మొప్పి బల్

హేమపటంబుదాల్చియు సఁహేతుకమైనదరంబుదాల్చి నీ
నామము హెచ్చొనర్పిరిపు • నామములెల్లను రూపు

మాపి శ్రీ
రామనమాఖ్యఁదాల్చితివి • శ్రద్ధనుగావసు కేశ! కేశవా! 31

మ॥ కరుణాసాగర! పూర్ణచంద్రవదనా! కంఠాత వక్త్రేక్షణా!
దురితారణ్యవారణంబుకొఱకా + దోర్వీర్యమానట్టి నీ
వరఖడ్గంబునుజూపి వైరిబలము + వంచించి సమ్మూర్తివై
మఱి నానేరములెల్ల బాపికరుణఁస్సన్నింపవే శ్రీశవా! 32

ఉ॥ పాలునొసంగలేక నరఁ పాలుఁడుమత్త సుయోధనుండుతాఁ
బాలఁగఁగొన్ని దుస్థితులు + జంకకపాండవులందుఁ జేయఁ
గాఁ

గూలగఁనేయఁ జేసితివి + కుంభిని నా ధృతరాష్ట్ర)
నూనల

లీలజేలంగు నీమహిమఁ శ్రీశముఁ గాంచఁగలేరు శ్రీశవా! 33

ఉ॥ నాగపురంబుంనందు జనఁ నాధునితో ఘనసంధిఁల్పఁగఁ
వేగమెవచ్చి యర్ఘ్యములు + వేడ్కను నావిదురుండు
సల్పఁగా

బాగొనరింపలేక కొని + చారుతరంబుగ నారగించి యా
రాగవిదూరు నావిదురుఁరంజిలఁ జేయవే! దేవ! శ్రీశవా! 34

క॥ కుంతీపుత్రులొనర్చు సర్వరములొ + గ్రోధాత్ముడై
చైద్యుడు

బంతంబూనుచు సగ్రపూజితమకుంబంపంగ వల్దంచుఁదా
నెంతో పట్టువహించి వలకఁగని నీవే చక్రధారాహతి
గంతుల్వేయఁగఁ గొట్టవేవడిఁదలం + గంజాక్ష! యో
శ్రీశవా! 35

మ॥ వనమందు విహరించు నీవుబలుఁడు + వాల్మీర్యుఁ
గోవుల

జనితోత్సాహముతోడఁ గాయనపు డా • సద్బ్రాహ్మణ
 స్త్రీలోగిఁ
 గొనియర్పించిన యన్న భక్ష్యచయముం • సూర్యస్థూపా
 వాంఛతోఁ

దిని యాయుత్తమ స్త్రీలకిచ్చితివిగా • దేవత్వముం

కేశవా! 86

మ॥ పలుమాఱు న్నినునమ్ము భీష్మకసుతం • బట్టంపుస్త్రీఁ
 జేయవేళి

యలనాఁడాసభఁ జీరుద్రాపదికి వస్త్రాభిందయంగూర్పవే?

యలసీహార ధరాత్మజాతకిడవే • యాతార కాభ్యావృతం

బిలఁ జట్రాతిని నాతిఁ జేయవొగొవాఁడీశస్తుత॥ కేశవా! 87

శా॥ నీపైభక్తిని నిల్పి యోగులెలమి • స్నీయంఘ్రులం
 గొల్పుచున్

భూపాలోత్తమ! నీవిజృంభణకళల్ • భోగించుచున్
 బుద్ధిలో

నాపాశ్చోతినిగాంచి విశ్వమయ్యలై • యాబ్రహ్మసంధాన మే

యేపారంగనితస్మయత్వమునఁ దాఁరింపొందరే కేశవా! 88

మ॥ జగతింజాలమహాత్ముఁడౌననిసురల్ • చర్చింప సంరూఢిగా

నిగమంబుల్ ఘనభావ్య సూత్రచయముల్ • నిర్మించివ్యా

ఖ్యానముం

దగనర్హంబుగఁ జేసి పండితులు సంఘదర్శించి యాధ్యాత్రిలోఁ

బొగడన్ వ్యాసుడవయ్యు జ్ఞానఘయతం • బొల్పొందితే

కేశవా! 89

మ॥ సగరాల్లోద్భవులెల్ల నీదువయికిఁ సక్రోధులై రాఁగ నా
 పగతుల్ భస్మముగాఁగ నేత్రయుగళిఁ ప్రజ్వాలతోఁజూడవే
 పగవారై శరణంబుఁజొచ్చు జనులం బాలింపవే మిత్రుల
 జగతీనాథ! నమంబునీకుహితమున్ శత్రుత్వమున్ గేశవా! 40

మ॥ అలకాధీశుని పుత్రులిర్వగును దా • మత్యంత మోహం
 ధులై

బలిమీరంధనుగూడి మత్తులగుచుం బాటిల్లఁగానాదుం
 డలకాబేరుల మద్దులై పడుడటం • చత్యుగ్ర శాపంబిడె
 బలమున్ భోగమునమ్మి కూలుదురహం • ప్రాణుల్లరం
 గేశవా! 41

శా॥ లంకాధీశ్వరు మోలనిల్వక మహంబజ్జాభరంబొంది నీ
 టంకినిల్వఁగ వచ్చినట్టి యసురక • తీవ్రిన్విలోకించి యే
 సంకోచంబునులేక యేలితనహం • సర్వసహా జూడనో
 పంకేజాక్షుడనైన నీకుసరియావద్యాననుల్ కేశవా! 42

ఉ॥ ఆలవణాబ్ధిదాటి మహి • మాన్వితుడై తగలంకఁ

గాంచి యా
 బాలను నీతఁజూచి వన • పాలురభంగమొనర్చి వేగ భూ
 పాలునిజేరి తద్విధము • పావనితెల్పిన హానమొప్పు నా
 లీలలు నీవెకావె యమ • లీకృత భావవికాస కేశవా! 43

మ॥ అఖిలంబున్ సృజియింపఁబెంపఁ జెటువన్ • హాళింద్ర
 మూర్త్యాత్మవై
 యఖిలంబందు వసించి నత్వగుణివై • యాదిత్య
 చంద్రాగుణ
 సఖదేవేంద్ర ముఖావృద్ధిక్పతుల నీ శ్రవణ్మలంబోచు నీ

ముఖసంపూర్ణ సుధాంశు బింబముగనక ♦ మోక్షంబగున్
కేశవా! 44

మ॥ భవమున్ రూపముఁ గర్మముఁ గుణములున్ ♦ భావింప
నీవేమియున్
భవియందున్ గనలేవటంను విబుధుల్ ♦ బుద్ధిన్ దగం
దెల్పఁగా
భవదీయాంఘ్రులు నమ్మికోల్పితి నదా ♦ భారంబు
నీదంచు మా
భవనే జేతు సహస్రనామములచేసెంబూజలం కేశవా! 45

ఉ॥ నాగపురంబులోన జన ♦ నాధులుఁబారులుఁ గాంచు
చుండఁగా
సాగరకన్యఁబోలు నల ♦ సాధ్వీని ద్రాపది నాసభాస్థలిన్
వేగమెత్తెచ్చి వస్తుములుఁవీడఁగఁజేసిన కూర్పులన్ దున్
ద్యోగుల రూపుమాపవె మ ♦ హోత్తమ సద్గుణ
భావ! కేశవా! 46

మ॥ అనయంబున్నినుఁ భక్తి గొల్వఁగను బ్ర ♦ హ్లాదుండనే
నేను నిన్
మనమందు న్నుతిసల్పఁ బార్థుడనె వి ♦ న్నాణెంబుగాఁ
బూజలం
దనుపన్ శక్రుండనే దయామయుడనే ♦ దప్పుల్ వెసం
జేసితిన్
మనమందుంచక యండఁజేర్పు పరమా ♦ త్యా! దేవ!
శ్రీకేశవా! 47

ఉ॥ చారువిలోచనాంగనలు • చంద్రముఖుల్ పదిమూలు
వేలు నీ
భూరిగుణంబు లెన్నకయే • పొందునకొప్పిరిగాని వారు నీ
స్మేరవివీలకాంతులను • జిత్తములం దలపోయకుండినా
నీరజనాభ! యేలవాణా • యెగతి నొప్పినవారు కేశవా! 48
మ॥ చలమున్నానక ధాత్రిఁబొంద్రకుండోగిన్ • జక్కాడ నీ
ద్వారకం
బలుమూలు ల్దన సేనఁగూర్చి నడువన్ • భంజించి యా
యోధులన్
బలముంగూలిచి రాజుఁగూల్చ నపుడున్ • బల్తేజమా
వెంటనే
కలసెన్ నిన్ను దివాకరార్చి పగిదిం • గాన్పింపఁగన్
కేశవా! 49
మ॥ నినుడాయంజని పట్టఁబోవు యవనున్ • నీవెంచి
యావెంటనే
వనశైలంబులు సాగరావగలువే • వైరక్రియొద్దిప్పియా
ఘనమా నొక్కబిలంబుఁజేర్చ నతఁడున్ • గాంభీర్య
నాదంబుతోఁ
జని యందున్ముచికుందుఁగాంచి యతనిన్ • జంపంగ
యత్నించినం
గనులన్ విచ్చిన నీల్లెఁగాదె యతఁడుం • గంజాక్ష!
శ్రీకేశవా! 50
చం॥ కరిపుర మందు నీయునికిఁ • గన్గొని సాల్వఁడు ధాత్రి
క్రంగఁగాఁ

బరిజనమెల్ల దోడుకొని • ప్రాధిగ ద్వారకఁజేరినిల్వఁగాఁ
ద్వరగను జేరిద్వారకకుఁదాసియొనర్చిన సాల్వముఖ్యులం
గఱకఱ కంఠముల్నూటఁ • కాలుని కిచ్చితివయ్య కేశవా! 51

శా॥ నీమీఁదంగరిఁ ద్రోల హాసమొదవక • నీవా కరీందో
త్రమున్
భూమీశుల్వలదన్నఁబట్టిదివికి • భూచక్రముఁగ్రుంగఁగా
భూమప్రజ్ఞను (దిప్పి తుండమువడిక • భోర్కొల్పఁగా
నేయనా
సామో ధూతము ఘీంకృతుల్ నలుపుచుం • జచ్చెంగదా!
కేశవా! 52

మ॥ సంగఁ నీవుఁ గుచేలుఁడుక హితముతో • సాందీప మా
సింద్రుచే
వరుసక విద్యలనెల్ల నేర్పఁ బడుటక • వాత్సల్యశక్ సం
పదక
గరమర్ధిగృవనేయ లేదెయపుడుక • గాఢాన్యసంధాయివై
వరదా! చేయవె నీవరోక్షము ననుక • వరిల్ల గాఁ
గేశవా! 53

చ॥ మధురకుఁ జేర్చుమంచు నను • నూనుగఁ గంసుఁడు మీ
నిమి తమె
రథమును బంపెఁ బోదమటుఁరండని కోరి విశేషభక్తితో
నధిపులఁ దోడుకొంచుఁ జను • నప్పుడు నీరము గాను
పింపగాఁ
బృథివికిడిగ్గినంధ్యవిధిఁ బ్రేమనునూర్చుని కర్మమిచ్చుచో

మధుహర! విశ్వ రూపమును , మంత్రికిఁ జూపితి వార!

కేశవా! 54

మ॥ గురుసంపత్తుల సేకముల్ గొనెడునీ, కులలోటాకోయొజ్జకుల
గురుసంపత్తును నీయఁబోవఁగొన కే॥ గోవింద! మద్బాలునిం
గరుణం గూర్చుమనంగ నే॥ గియముతోఁ , గంజాక్ష భా
షించిన

గురునూనుల బ్రతికించి సాందివనికిం , గూర్చింపవే ?

కేశవా! 55

ఉ॥ మాలలుచాలఁ జట్టియొక , మాలికుఁ డిచ్చిన నెల్లఁ దా
ల్పియా

మాలికు చేత నర్ఘ్యములు , మానుగఁ గైకొని కుబ్జఁ
గాంచి యా

బాలవ్రక్రముల్సనఁగ , భాసిలఁజేసియు లేవనాడులుం
జాలనలంది యే॥ గితివి॥ సంతసమందుచు మున్ను కేశవా! 56

ఉ॥ రాజున కంబరంబులటు॥ రాజసభంగొనియే॥ గు చాలికన్
రాజసమొప్ప రాచిలిచి , రాజపటంబుల నిమ్మటన్న మా
భోజనిచేలముల్ గొనఁగఁ , బూజ్యలె మీరని

ధిక్కరింపఁగాఁ

దేజమెలర్పఁ గూర్చితివి॥ దేయని చాకలివానిఁ కేశవా! 57

ఉ॥ భంగమొనర్చి చాపమును , బాహుబలంబున నూరుఁ

గొట్టుచున్

రంగమునందు గర్వమున, రాచబడుముల్లులముష్టికాదుల్
సంగరమందుఁగూర్చి యటు , సాధులవ్రేల్చిన కంసుఁ

జంపియా

యంగము డొల్ల నేయవొకొంయంతకుఁడెన్నఁగ భాత్రఁ

కేశవా! 58

ఉ॥ భాతయు నిద్రఁజెందఁగను • దానపులొ మధుకైట

భాఖ్యలు

భాతకబుద్ధిచే విధిని • బాధలొనర్పఁగఁ బూనినంత నే

హేతువుఁగాంచి దైత్యులకుఁ హెచ్చువరంబుల నీయఁ

బూని మే

మీరతి నేమియిత్తుమన • నెల్లరుఁజాపుడటన్న వెంటనే

పాతకు లంత మొందిరటుఁబ్రహ్మనుగన్నవికాస! కేశవా! 59

ఉ॥ ఏటికిఁ గాయమింక ధర • నిచ్చెదవేగమే దేవకోటికి

నాటకసూత్ర మీతనువునమ్మఁగరాదది యాడుఁబోవు నీ

చోటుఁ గనంగఁజాలమనిఁసూటిదధీచివచ్చిచి ప్రాణముల్

ధాటిగఁ దత్వమార్గమునఁ • దన్మయతఁ జనఁజేసె

కేశవా! 60

మ॥ మకరందంబలరారఁగ్రోలు నభులాఁమర్యాదలంబాయునే

యకలంకోత్తములైన సత్వగుణలాఁయంధస్థితిఁ దాల్తురే

ప్రకటంబొప్ప ధనాఘ్యులున్న కడకుఁ • బ్రాజ్ఞోత్తము

ల్వోదురే?

సకలంబుభవదాష్టచేత నిలిచెఁజర్పింపఁగాఁ కేశవా! 61

మ॥ పానఁగఁ స్వర్ధనివీచికావళులపైఁ • బొందొప్పఁ

గానూఁగుబల్

రసికత్వ ప్రియభావ హంసచయముఁ • రాఁబోవునె

గుంటకు?

రసనీపాదపయోజ లగ్నమగు స్వాం • తంబాండొరుక
జేరునే?

భసితాంగుండునునిన్ను నెన్నంగలడే • భావింపఁగాఁ
గేశవా! 62

మ॥ అలరంజూత మహీజవల్లవచయం బాహార మెయుండఁగా
నిలలోఁ గోయిలకొప్పుఁగాని తనఁగానింకేరికి శక్యమే?
విలసిల్లం నినుఁగొల్చుచుండు ప్రముఖుల్ • వేటొక్కనిం
గొల్తురే?

తలఁపఁ నేనటునమ్మియుండితిఁగ దేతత్వార్థి నె శేషవా! 63
మ॥ పలుమాఱుక శశీచంద్రికల్ మనమునక • భావించుమేల్ల
క్కవల్

తిలఁపఁజిన్ని హిమాంబుబిందువులపైఁ • దారొక్కల్పునే
బుద్ధి నీ
యిలపై నిన్ను స్మరించు మానవులు దా • మేచోటికిం
బోదురే?

కలనై నకనిను వీడలేదు కనవే • కొనబ్బజా! శేషవా! 64
మ॥ అలమేఘాంబువుఁ గ్రోలుజక్కవలు తా • మాయుప్పునీ
రాసునే?

తిలకింపంగను నాదముకవినెడునా • దీటైన క్రొంచంబులా
జలముద్ధోషమునెట్టులోర్చి వినువిశ్వస్తుత్యమానామ! యీ
యిలనికొనమ్మినభక్తకోటికిడవేఁ యిష్టార్థముల్ శేషవా! 65
మ॥ కరికుంభస్థితమాంసముందినెడునా • కంఠీరవం బల్ప నూ
కర మాంసంబును గాంక్ష నేయునె? సదా • కొతూహల
న్యాంతుడై

పరతత్వాంచితు నిన్ను భక్తిపరతః • భావించుచున్నట్టి ధీ
వరుఁడేభంగినిఁగొక్కరింగొలుచు? నో • భద్రాద్మకా
కేశవా! 66

మ॥ బలురోగంబులకెల్లఁ దెప్పవనినే • భక్తిక్రియన్నామముం
దలయుందుఁధరియించి సర్వగతులఁ • దంతావళంబట్టలే
వలపుకలేక నిరావలంబముగ నే • వర్ణించితః సీద్యుతిఁ
జలమా? యిట్టిదూరాశఁబెట్టనగునా? సర్వేశ్వరా! కేశవా! 67
మ॥ ఇభరాజంబును నెక్కిన్సర్గమును దా • నే సారఁబాలించినఁ
బ్రభదేవేంద్రుఁడు సృష్టికర్తలగునా • బ్రహ్మాదులున్నాడ నీ
విభవాద్ధత్య మెఱుంగఁ జాలరుగదా! • వేయేండ్లు
తర్కించినఁ

శుభమాసీచరితంబు నాకు నిడవేళుద్ధక్రియా! కేశవా! 68

మ॥ అరయఁ ధాత్రిఁ బురంద రాఖ్యపదమ • త్యారూఢిగాఁ
గోరినఁ

నుతియామేరువుఁ జోలునట్టిపసిక్షి • మర్త్యాలి సాధించినఁ
గరిమంబబ్బుటకెల్లు సాధ్యపడునే • కాలంబులం జూడఁగా
స్థిరతః సీపుటభేద నాచ్యుత పద • శ్రీనింపవే కేశవా! 69
చ॥ అమల కుశేశయంబునకు • సంబులులంటని రీతిగాను నో
యమలగుణాధ్య! సీకువిషయంబులుసంటని భాతిగాను దు
ర్భమలనుజిక్కియించుకయుఁ • భారముముట్టఁగలేనినన్నునే
క్రమమునఁ జూచి కాచెదవొ • కొస్తుభ ధార! ప్రకాశ!
కేశవా! 70

చ॥ హరునకు సీకుభేదమన • నారయ లేదని వేదశాస్త్రములే
సరవివచింపఁ దార్కికులు • సర్వమతంబులుగల్గఁజేయుచుఁ

నిరశముభేద మెంచెదరుఁ నీమహిమంబును జూడక జితఁ
ధరణిని సట్టివారు యమఁదండన కర్పలుగారె? కేశవా! 71
ఉ॥ కొందఱు సాంఖ్య యోగమునఁ + గొందఱు శైవ

విధంబు నొందుచుఁ

గొందఱు దేవ నాయకుని + గొందఱు బ్రహ్మను గొల్పు
చుందురా

పొందుగవాహినుల్ కడఁగిఁపూర్ణ సముద్రుని జేరుభంగి నీ
నుందర పాద యుగ్మములు + చూడఁగఁ జేరరె వారు
కేశవా! 72

చం॥ కంఠులరార ధాత్రి ఘన + కాంతి వహించిన రత్నసం
చయం

బరయఁగఁగాంచసంబులను + నత్యధికంబగు కాంతినొప్పి
బల్

సరవిని బెక్కుభంగులను + జక్కఁగ నమ్ముడు వో
పుభాతి భూ

నరులను జీవుఁడుఁ గలసి + నాణెముగఁబ్రభనొప్పెఁ
గేశవా! 73

ఉ॥ భానుని రాకచేత రహిఁ బొటిహిమాంబుపులింకునట్లుగా
మానుగ నీపదాబ్జములుఁ మస్తకమందు ధరించి నంత నా
స్థానమునందు దుష్టగుణ + సంచయ ముండుట కెట్టులా
ప్పునోఁ

గాన! మహాత్మనీవుననుఁగాసిలఁ బెట్టకయేలు కేశవా! 74

ను॥ తనరఁ భూమిఁ ద్రివర్ణమో ప్రణవముఁ + ధాతాదిక

శ్రేయమై

మునిలోకస్థితి సుద్ధరించి జగతిఁ • ముఖ్యప్రభాతత్వమై
ఘనమైపూర్ణవికాసమై చెలఁగునీ • గాంభీర్యధామంబు త
ధ్వనిసూక్ష్మాకృతిఁ గప్పచు న్నిను హృదిఁ • ధ్యానించె
దక్షకేశవా! 175

మ॥ ఇలఘంటాసురుఁ డాత్తగర్వమునఁ దా • నేకాలముఁ
శ్రీహరిఁ
బలుక నేషివిననంచుఁ గర్ణములకుఁ బల్ మ్రోఁతిలాగంటలే
యలుకంగట్టియుఁ బల్మఱుఁ హరిహరీ • యంచాడనాలిం
చియే
చలముంజూపక నామమాత్రమున మో • క్తంబీయవే
కేశవా! 76

మ॥ క్షీతినుత్పత్తియుఁ బోషణంబులయముం • జేయంగ సామ
ర్థ్యమో
యతులంబై నరజస్సుసత్వముఁదమం • బారూఢిగాఁదాల్చి స
మృతికాలింపధరాస్థలిన్వలయుప్రే • మన్నాధవాళిఖ్యచే
స్తుతిసేయఁ బరతేజముప్పిఱుగులఁ • సాంపాదవే
కేశవా! 77

చ॥ పరగనుసాధితోడ ధరఁ • బాదుగఁగూడుచు జీవుఁడ
య్యడఁ
మతిమతిఁగవృభోగములు • మాటికిఁబొందుచు నంతోక్రమ్మ
వరుసగఁబుట్టుచుఁ భువిని • వావిరిఁజచ్చుచుఁ బావులుండునీ
దరిఁబరుసంబునొందుపద • దావునఁజేరరదేముకేశవా! 78

మ॥ ఘటముఁ జేసిన పూర్వసంచికముచేఁ • గాయంబును

త్వాదమై

తటముంగానదు జీవుఁడిందులకు వా • దానార్హుఁడై యుం

డి య

న్నిటిఁ దానంటక దివ్యరూపములచే • నిర్వృంగద్వందై

వెల్లెడుఁ

బటుదోషంబులు జీవుఁడొంకఁడు ఘట • ప్రాప్తంబుతోఁ

గేశవా! 79

ఉ॥ పాయకచిత్త మెస్సదును • బర్పిడు నశ్వమురీతిఁబాటఁగా

హాయిని నీశరీరమును • నావలస్యందన మాగ్ధమొప్పదే

వేయననేల జీవుఁడును • వేఱయి యాత్మినకర్తౌసముల్

మాయనుగూడుకర్ణమటుమానుగసారధియయ్యెఁగేశవా! 80

మ॥ జపముల్ హోమము యజ్ఞదాన తపముల్ • స్వాధ్యాయ

ముఁ సల్పుటల్

విపులంబౌమతిన్నానన ధ్యవిధులున్ • వేమాటుదేవార్చనం

బపరోక్షంబగునాత్మయజ్ఞమునును • న్నావైశ్వదేవంబులున్

గృవనభ్యాగతపూజ సత్త్రియలగున్ • గీర్తింపఁగాఁ

గేశవా! 81

ఉ॥ తాపనవేషమూని ఘన • దండక కానన మధ్యమందునా

తాపనులందునంచరిలి • తన్మయతనీ విహరించుచున్నమీ

రూపుఁగిలంగలేక మధు • రోక్తులభూమిఁగోరుచున్నయా

తాపన కాంతలంబిలిచిఁధాత్రిజచూపెనుమిమ్ముఁగేశవా! 82

మ॥ మధువున్ మాంసము భక్షణంబుగలయా • మాతంగి

యత్నంబుతో

సధికంబై నకపాలమొడుకర మం • నానూఢిగందాల్పియీ
వృధినింగల్లును జల్లుచుండ నకటా • వేతెద్ది కార్యంబొకో
ప్రధితుండారవికోరమాలదనియెన్ • భద్రంబుగాఁ గేశవా! 88
చం॥ అరయఁగ గోవుగ్రాస మొక • డావల గ్రామముగాల్పు
రెండునున్

మఱియును వృత్తిభేదనము • మానుగ మూఁడునుదల్లి
జంపుటల్
పరిగఁగ నాల్గుకన్నీయను • బాపపువిక్రయమైదు వేదమే
యొరులకువిక్రయించుటయు • నొప్పనిదైనది యాటువానికై
కినిమరింగఁజల్లితిని • గాంచఁగఁగర్మకుఁగాను గేశవా! 84
చం॥ ఉదయము భారతంబు మఱి • నొప్పుగ రెండవయామ
మందునన్

బడవడిరావణారి కథ • ప్రౌఢిగరాతిరి కృష్ణు సత్కథన్
విదిశముతోడ నెల్లరిల • వేడ్కవచింపుచుఁ గాలమంతయున్
యదుకులరత్న సీనుతిగ • నారయనుంచినమేలు కేశవా! 86
చం॥ కడువడినాటుసార్లు ఘన • కాశ్యపిచుట్టుఁ బ్రదక్షిణంబులున్
బుడమిని గాశియాత్రయును • భూరిగఁజల్పియుసాగరింబులో
నెడవక స్నానముంజలుప • నిన్నియుఁ దూఁగవుల్లికిందగన్
దొడరి యొసర్చువందనము • తో యదుకుంజర! కాంచ
గేశవా! 86

మ॥ కనులకామూసియునై నఁ గాని మఱియున్ • గన్నుల్గడు
న్వచ్చియై
వనుగానికాఘన నాసికాగ్రము పయిన్ • నాణెంపు భూ
మధ్యమఁ

దునువేడ్కందనదృష్టినిల్పినరిగాఁ • దోడ్తోడ నూర్ధ్వస్థలిఁ
దనరక్షజూచిన ముద్ర ఖేచరియగుఁ • థ్యానంబులోఁ
గేశవా! 87

మ॥ విలసిల్లంగడు నేత్రయుగ్మమెపుడుఁ • వేటొందుకుఁ ద్రిపుకే
చెలువొందఁ ఘననాసికాగ్రతలముఁ • సిద్ధంబుగాఁ
గాంచఁగా

నలమేల్గోచరమై తనర్చునదియే • యాబ్రహ్మలుఁ
గాంచనాఁ

దిలకింపంబడునది భూచరియనం • దెల్లంబుగాఁ గేశవా! 88

ఉ॥ ఆవలనేత్ర యుగ్మమొక • యర్థము సూసియు నంత
మీఁద నా

స్థావరమైన నాసికము • చక్కటిభాగముమధ్య దృష్టియుం
బావన మొప్పనిల్పుచును • భాసురఫలముచాలఁగాంచినఁ
దేవరమధ్య లక్ష్మ్యమటు • ధీరతకొప్పెనుగాదె కేశవా! 89

ఉ॥ వీసులు లోచనంబులును • వేమఱునాసికయుగ్మముందగ్గ
మానుగమూసిచాలగనుఁముక్కపఁగన్నలమధ్యమంబునఁ
బూనియు దృష్టినిల్పినను • భూరిగఁజిత్కళనాదబిందువుల
స్థానము నన్వసించనది • పణ్ణుఖయందురుగాదె కేశవా! 90

మ॥ నికరంబొప్పఁగబాహ్యమంతరములే • నీటొందలక్ష్మ్యంబుతో
నకలంకస్థితినుంచి నిశ్చలముతో • నామీఁదనద్దృష్టియుఁ
బ్రకటంబౌ నటునిల్పిభూరివవనున్ • భ్రాంతిన్ వికారస్థితుల్
సుకరంబౌనన నొప్పె శాంభవియనఁ • సొంపొందఁగాఁ
గేశవా! 19

మ॥ నవింగర్తయొనర్చుకార్యములకుఁ నత్కానకుంఁగింపుగాఁ
బరమార్థంబనిపలుకుచుండు మిగులఁ భావింపఁజేరేవకుం
డరయఁ మంచిదటంచుఁ జెప్పునుగదా • యామోదకుం
డెన్నఁగా

సరలేకుండఁగ నల్వరున్ సములె పు • ణ్యంబొందుచోఁ
గేశవా! 92

ఉ॥ దాతను వేడ నర్థికడు • దానగుణంబట లేకయున్నచో
నాతఁడు లేదులేదనిన • నారయబుద్ధియు నర్థిజేరదే
భ్యాతిగ నర్థికచ్చుటఁ • గల్గినదాతను జూచినంతనే
చేతము దాతవీడి యొరుఁ • జెందదు నిక్కముసుమ్ము

కేశవా! 93

మ॥ క్షీణిసీరాన్నముకన్న రెండవదిలం జెప్పంగ లేదెయ్యెడఁ
వెఱుకఁ ద్వేదశికన్న గొప్పవ్రతముఁ వేమాయలేదేకదా!
అతిగాయత్రికిఁ బోలుమంత్రమిలపై • నాచూఢి లేదేవిసక
మతినూహింపఁగఁ దల్లిమించుసురలు • న్నారేధరం

కేశవా! 94

చ॥ అగణిత మీనునామరుచి • నారయశంభుఁ జెఱుంగు
మిన్నయా

మగటిమిమీప రాక్రమముమక్కువశంభుధనుస్సెఱుంగునో
ఖగపతివాహ! నీశరణి • ఖాళుననాగర రాజెఱుంగునీ
జగతిని నీవదాజ్ఞరుచిచాలనహల్యయెఱుంగుఁగేశవా! 95

మ॥ యతుల్కు సంధులును సమాసములు న • త్పూర్వాఢిఁ
దత్తానలు

న్నతమానల్లుగ నర్థగుప్తచయములే నానేర్పుభాతిండగఁ

శతకంబిట్లు రచించినాడమతినీ • సత్ప్రేమచే దీనిలో
 నతిలోపంబులు గల్గినంగృహను నీ • వాలింపవేకేశవా! 96
 ఉ॥ ఆయువు నూరువత్సరము • లందులనిద్రను సర్థమేఁగెడున్
 బాయకనిల్చునేఁబదిని • బాల్యము యౌవనమున్ జరాదులం
 దాయెడ నిర్వచేనుచను • సర్థమునెంచఁగ వ్యాధులంజనున్
 వేయన నేల జీవునకు • విష్ణునిగొల్పుట మేలుకేశవా! 97
 మ॥ చెలఁగన్ ధాత్రియుగాబ్బ సంఘములతోఁ • జింతింపఁగా

నీయుగం

బలగన్ సర్వయుగాలకంటెమిగులా • నాతత్వముంజెందఁగాఁ
 బలుమాతాగతికల్పముల్ని బిడమైపా ప్తిపించితూలింపఁగాఁ
 దలపఁగాఁ గలికాలమిష్ట సుఖముం • దన్మోక్షమాఁ

గేశవా! 98

మ॥ ధరనష్టాక్షరి మంత్రమందిమిడియే • ధన్యంబుగానుండె “రా”
 నరవంచాక్షరి మంత్రమందిమిడియే • వర్ణింప “మా”

యుండెనా

గరిమన్ రెండునుగూర్చి పల్కునదియే • కన్గంటె “రామా”
 యగున్ ధరలోఁ దారకమంత్రమద్దితలఁపన్ • దధ్యంబుగాఁ

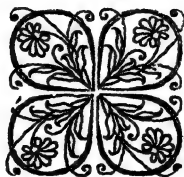
గేశవా! 99

మ॥ ఉపరాగంబున నాలవిప్రులకుఁదా • నుత్సాహియైయిచ్చినన్
 విపులంబౌప్పగయాప్రయాగములలో • వేవేగ నేవించినన్
 గృహతోమేరు సమానరుక్మమిడినన్ • గీర్తింపనీధ్యానమం
 దుపమింపంబడ దేదియైనభువిలో • నూహింపఁగాఁ

గేశవా! 100

చం॥ గ్రహములఁగొల్తుభాన్గరుని • గావ్యనిజండుని జండ్ర
 నూనునిక
 రహింగనమంచు దేవగురు • రంజలుభూమినుతోత్తమోర్త
 ముక్
 బహుతరభ కిఁగేతువునుభవ్యతరఁబుగ రాహువుదగ్గ
 సహజముతోడఁ గొల్పెనను • సద్గ్రహకూటమినంతో
 శ్రీశవా! 101

శ్రీమత్ గోపాల కృష్ణ పరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ కేశవశతకము.

ద్వితీయభాగము.

శా॥ ఎంతోదూరమునందు నుండు దివమం • చీ భూమిలో
మానవుల
నింతంజెందుచుఁ బోవఁ జాలమనుచుకా • జీతాకుచేఁ
దూలితా
మంతర్యావమునందు నిన్నుఁ గనకే • హా యిట్టలా
చుందురే
కుంతీనందను లెట్లు పిల్చినను గో • యుల్కూర్పవే
కేశవా! 1

శా॥ రావేయంచని సామజంబు నుడువకా • రమ్యంబుగాఁ
గాంచియే
త్రోవంజూడక భక్తరక్షకుడవై • తోడ్పడరక్షించి తో
నేవేళకా బహు దూరభారమనకే • వెన్నంటి భక్తాభిక్షా
బ్రాహ్మణ్యంబుగ స్నేహబంధువు స్థితిం • బ్రాహ్మణ్య
కేశవా! 2

శా॥ యుగముల్ నాల్గవనిలోన మిగులై • యొప్పైనదా
కల్యుగం
బగు నందుకా విధి సూత్రభాష్యములతో • నవ్వేద
పాఠంబులం

జగతింజల్పుచుఁ దత్వమార్గలగుచుఁ సంసారవిద్యుక్తులై
సుగతింజెందరె సీదురక్తివలనఁ నుస్థాయిగఁ గేశవా! 3
మ॥ గరిమఁగాళి పురంబునందు వడిగఁ గాన్పించు

చండాలుడా

ధరవాడఁ ఘనశంక గార్భ్యకడకుఁ నావేడ్కితోనేఁగినఁ
మఱినానదనశంకరుండు శ్వపచుం . భావించితావానితో
సరయఁ డగ్గఱదాయనీకుఁజనునే యట్లుండనఁ గేశవా! 4

మ॥ వినరింపంబడఁగాదె చున్నమయనూ . విశ్వంబులోఁ

బ్రాణుల

య్యవిఁచుట్లుండఁగ నంతరాత్మియొకటే . యైయుండు

లఁగానవే

భువిసీదా ఘనప్రత్యగాత్మికుఁడగఁ బోలంగనాయాత్మ కీ
యవనిఁభేదము లేకయుండెనుగదా! . యధ్యాత్మ

శ్రీ కేశవా! 5

మ॥ తలఁపఁ వార్ధినదీప్రవాహముల సంఘర్షింపఁజండాలువా
కిలికిఁ జేరువనుగడు వాపిజల సంక్షీర్ణంబులైయుండుఁ గే
వల మామృత్తిక హేమకుంధజలధిఁ . వర్ణింప దివ్యప్రభా
కళలఁభాస్కరబింబయొక్కపగిదిఁ గాన్పింపదే కేశవా! 6

మ॥ కనుకన్నీరలు నేనుదాయుపనియే కాదంచు భాపించినా
రనచుంబుంగడు జ్ఞానచిత్తుడగుచో నన్యాన్వయుండైన స
ద్విన్యాయుండంచని విప్రుడంచని శ్రుతుల్ . వేవల్కునే

జ్ఞానముఁ

గనువిప్రశ్వపచుల్ సమానులను వాఁకన్యంబెన్నరే కేశవా! 7

ఉ॥ భారతివీణెమీట బహు • భంగులవిష్ణుపుశంఖమూఁద నా
మారునిసోగరుండు పలు • మార్పులఁ దాళమువేయు

చుండ నా

నూరమృగాంకులిద్దఱును • సాంపుగఁగాహళవాద్యభేదముల్
భోరున మొత్త జిష్ణుఁ డను • భూరిమృదంగముతట్టఁగిన్నరీ
వారిజలోచనల్లదిసి • వాక్పతురత్వము లొప్పగానముల్
తీరుగఁబాడఁదాండవము • దీటుగనాడెమ్మడుండు కేశవా! 8

చ॥ ఘనమగు కాశియేలేనువు • కన్నడుజాహ్నవిజ్ఞానగంగయా
మనమున నెన్నశుద్ధగయ • మాన్యతనొందుగురుండు

చూడఁగా

ననయమెదం దలంచుటయె • యారసిచూడఁబర్యాగ

యాఁగనన్

విసఁగఁదురీయమేళివుండు • వేటొకతీర్థము లేల కేశవా! 9

చ॥ అరయఁగ సత్యమేజనని • యాపయిజ్ఞానము తెల్లసి

యాఁగనన్

సరసఁపు ధర్మమగ్రజఁడు • చాలుగెనద్దయయేహీతుండగున్
మఱి కనశాంతియే సతియు • మక్కువనోర్పు కుమారుఁ

డౌధరన్

సరిగనుబల్కె ధర్మజఁడు • చక్కఁగ బంధుపులాఱుఁ

గేశవా! 10

చ॥ తనకునుమానహానియటు • దాపునఁగల్గిన బ్రాణసంఘముల్
తనువునఁబోవఁగా విడిచి • తొల్మినిమానముఁగాచుకోఁ

దగున్

ఘనమగుప్రాణములేస్థిరము • గావని యెంచుచు

మానమేసిరిం

బనుచును దెల్పెభీముఁడటు • లావనిలో పలనాఁడు కేశవా! 11

ఉ॥ భోజనమందు విప్రులకు • భూరిగఁగోరులుగల్గునట్లుగా
నీజగమందుధేనుతతి • యింపుగఁబచ్చికఁగోరుమాఝ్కిగఁ
రాజితిమొప్పఁగావిభుని • రాకనుగోరెడు స్త్రీలభంగిఁగా
నాజిజయంబు సంపెకడు • నాశయనెన్విజయుండు కేశవా! 12

ఉ॥ మేదిని నన్యభామాను • మిక్కిలి తల్లులటంచునెన్నుటలో
వాదుగనొడ్లద్రవ్యములు • బాగుగఁబెంకులుగాఁ దలం
చుటలో

అదరి మొప్పభూతిముల • నన్నిటినిఁ దనయాత్మభాతిగఁ
మోదముతోడఁ గాంచుటయె • ముఖ్యమనొ సకులుండు
కేశవా! 13

ఉ॥ దేహమనిత్యమాను గడు • దీనతనర్థము నప్తమాను నా
నాహసమృత్యుదేవతయె • సన్నధఁబాయకయుండు సం
చనా

యూహఁజరించిధర్మమున • యొప్పుగఁజేసినగీర్తియంచువం
దేహములేకవల్క నహ • దేవుండు యుద్ధమునందుఁ
కేశవా! 14

ఉ॥ సుందరమూర్తియైభువిని • శోభిలునట్టికుమారునై ననుఁ
బొందుగఁదండ్రి నైనదగఁభూవలయంబునభ్రాతృనై ననుఁ
సందియముగచకేమిటను • జాలఁగనొంటరిపాటుకల్గినఁ
నిందకునై నలోబడుచు • నీరజనైవరింనుఁకేశవా! 15

చం॥ కఱపుననన్నదానమును • కాలమునందుననర్థదానమున్
నరవిని యుద్ధమందునను • సాహసధైర్యములొందియుం
డుటల్

పరగను సొమ్ముబాకియును • బల్మఱుఁ జేయకయుండు
వారికిఁ

బరువపిఁమొక్కులీయవొకొ • భాసురమొప్పగ నీవు
కేశవా! 16

ఉ॥ భాసిలు మేడిపూవులను • బల్మఱుఁ గాంచగవచ్చుమేదినిఁ
గానినిజెంది తెల్లనగు • కాకులనైనను గాంచఁగాఁదగుఁ
వీనరఁ బోకనుస్థిములు • వెల్గినజాడను బట్టవచ్చునో
కోసలనాథ స్త్రీలయెడ • గూఢములననలేము కేశవా! 17

చ॥ అవనినివాను గూర్చుకడు • సర్ధవిశేషము నగ్రజాతికిఁ
ప్రవిమల యావనంబు దనఁ భామినియందును జేర్చిభక్తితో
నవిరళచిత్త మెవ్వడును • నాగయనీయెడఁ జేర్చియుంచుటే
యివియుప్రతాఖ్య లంచనడ • యింపుగఁ గన్గఁడు నాఁడు
కేశవా! 18

చం॥ ఇలఁగనజాయ పోవుటయు • నిమ్ముగనజ్జనపం క్తిదూఱుటల్
పలుమఱునప్పు నిల్పుటయుఁ • బాల్పక హేనుసి కొల్వఁ
జేయుటల్

చెలఁగి మహాదరిద్రమును • జెందఁగఁజుట్టలుచేరి నిల్పుటల్
కలిగిన నిట్టి కష్టములు • గాడనిదాటఁగలారె? కేశవా! 19

చం॥ శకునముచూచి యేఁగుమని • చక్కఁగఁ దెల్పెగురుండు
భాత్రిపై

నికరముగానుపన్నునన • నేటకుఁ బొమ్మని గర్గుడాడఁడే

ప్రకటమనోజ వంతనెను ♦ భావముఁ బల్కఁడె మాని
యొక్కరుం

దొకటద్విజోక్తి నిక్కమని ♦ యొప్పుగఁ బల్కఁ వె నీవు
కేశవా! 20

మ॥ ధరఁబెంపొందునె మూఁడు పిల్లలఁగనన్ ♦ దర్శింప
సింహంబులం

దరయన్ వ్యాఘ్రము పిల్లలై దుగని తా ♦ మన్యాయత్తన్
శూన్యమా

స్థిరత్వధేనువు లొక్కదానిఁగనియుం జెన్నొందు సం
ఘంబులై

విరళంబాఁగద! ధగ్మమెల్లడల నొవిశ్వేశ్వరా! కేశవా! 21
ఉ॥ గీతము నల్పుకాలమునఁ ♦ గేవల నాట్యము నల్పువేశలం
దాతతమైన వాద్యమును ♦ సంజముగా జరిగించువేశన్
భ్యాతిగ శత్రువర్గములఁ గ్రన్ననద్రుంచు ప్రచండవేశలం
బ్రీతిభుజించునట్టి యెడఁప్రీడఁద్యజించుట మేలు కేశవా! 22

శా॥ దైవాధీనము లొకమెల్లఁగనఁగాఁ దద్వేదమంత్రంబులో
దైవంబొప్పెఁగడున్ విచిత్రముగనన్ దన్మంత్రమున్విప్రస
ద్భావాధీనమునై చెలంగెఁగనుకన్ భద్ర స్థితిన్ ట్టోటిపై
దేవా! భూసురుడెన్న దైవమనరే దేవేశ్వరా! కేశవా! 23

చం॥ నిలిచిమహానదుల్ దలఁపఁ నీరము లెప్పుడఁద్రావనట్లుగా,
దలఁపఁగ భూజరాజములు తత్ఫలములే భుజియింపనట్లుగాఁ
బలుమఱు మేఘుడెన్నడును ♦ బంటఫలంబునునొంద

నట్లుగా
నిలఁగనమర్త్యులెల్లవుడు నిట్లుపకారమొనర్తు కేశవా! 24

చు॥ శివునే కానియునిన్నఁ గానిమిగులన్ • నేవించుటేభావ్యమం
చవనిన్ గాంచఁగ నేకమూర్తులనుచున్, జర్పించున వ్యేదమం
దవలొకించక భేదభావములతో • సర్ధంబుఁజూపించు వా
రవనిన్ గాలునిదాపుఁ జేరుదురహో, యత్యంధులై కేశవా!

చం॥ అరయఁగనప్పుఁ జేయుటయు • యాచన ముప్పునునొంది
యుండుటల్

మఱియునుజారలక్షణము, మానకవొంగ నెసంబొనర్చుటల్
తిరమగుబీదయాటయును, దీప్తపువ్వాధియుభుక్తశేషమున్
విరివిగఁదింటయెన్నిదియు, వీడనికష్టములంద్రు కేశవా! 26

ఉ॥ తామసవృత్తియే యచుండు • నిర్దయువై తరణీ న కాం
క్షయున్

ధీమతీఁగాంచ నెయ్యముచు • దీటగువిద్యయె కామధనువొఁ
బ్రేసఁజెలంగుహాసమును • బ్రౌపదఙ్గావనమౌను నెంచఁగా
నోమహనీయ! నీకుసరి, యొప్పునెయన్నియునై నఁగేశవా! 27

ఉ॥ రోగికి శీలవంతులకు • యాధిగ వృద్ధులకర్భకాళికిం
బాగుగఁజూడ వీరలకు • మంచి ప్రతింబులునల్ప నేటికిఁ
రాగవిదూర! నీమహిమ • రక్తియచాలదెయటివానికిఁ
భోగములేలయీథరవి, భూతియెమోక్షమునిచ్చుఁగేశవా!

మ॥ సరవిన్ భోగి యురిత్సరాశివలనన్, సద్భూషితుండయ్యఁ
దాఁ

బరగన్ ధాత్రిభయంబునొందునటులం, భావింపదుష్టాత్ముఁ
డున్

గరిమన్విద్యలలంకరించిననుదాఁ • గాలంబుగన్పట్టియే
స్థిరతన్ దూరము నేఁగుచుంటఘనమాఁ జిద్రూపశ్రీకేశవా!

చం॥ పుడమిని శూద్రులెల్లరును • భూసురకాంతలతోడఁ
గూడినక

వడిగను గృష్ణధేనువున • వచ్చినక్షీరము లారగించితా
మడలక వేదమంత్రముల • నన్నిటితోపక నభ్యసించినక
జెడుమతులైయతంగులుగఁ • జెచ్చెఱఁబుట్టరె ధాత్రి
కేశవా! 30

ఉ॥ ప్రాకటమొప్పనీభువిని • భాగ్యముగల్గిన వానిఁగాంతలక
జేకొని పుణ్యలస్థులఁ • జేరినుకొంటురు పెద్దనేయుచుక
జోకనుబంధునిత్రులుగఁజూచెనరింపుచుసాంపుమీఱఁగా
నాకరణక సుధీజనులఁనారయఁ జూడరదేమొ కేశవా! 31

మ॥ పరికంపక భువిఁదల్లిలేని శిశువుం • బాలింప వీతానాకో
యరయకనాధుఁడులేనిస్త్రీలజననం • బాహుళీగావ్యర్థమా
గరిమక శాంతములేని భక్తిసలువక • గల్గించు నేమోక్ష
ముక

బరగక జోష్యములేని భోజనములుక • బాగొప్పునే
కేశవా! 32

చం॥ మిగులువటంబులందమున • మేలగుచుండు జనాభికెం
తయో

తగఁగను మంచిభోజనముఁతద్దయుఁజల్పినదృష్టిఁగాంతురా
జగతినిగాంచముఖ్యమగుఁచారుగుణంబులుస్త్రీలకెన్నఁగా
నగణిత విద్యత్రేయమగుఁ నారయ విప్రులకెల్లఁకేశవా! 33

ఉ॥ వేదము నేర్చినందులకు • వేడ్కహుతాశను వ్రేల్చు
టొప్పగున

బాగుగఁ ద్రవ్యమున్నయెడ • బాగుగదానముఁ జేయ
 మేలగున్
 మేదిని నాతియున్నయెడ • మేటికుమారులఁ గంచబాగున్
 మోడముతోడ శాస్త్రముల • మోఘముగా విసశుద్ధి
 కేశవా! 84

మ॥ దపులఁ మానవకోటికిల్పిషములు • ధాత్రీవిభుఁ జెందుదు
 ర్భవులారాజు లొనర్చు పాపచయమా • పొగోహితుం
 జెందుఁగా
 వివరంబొప్పఁగఁగొంతదోషములుభా • వింశంగఁదదృర్తకా
 నపురాశిష్యులు సేయు గొప్ప యుఘమా • యాచార్యుకొ
 కేశవా! 85

మ॥ మానుగయాచ కాళికడు - మక్కువఁ జెందిన పిన్న
 వారలు
 బూనినటించు దారలును - బొందుగ రాజులు నెన్న
 నల్లురు
 గానరుపీరలైదుగురు - గల్మియులేమియు నించుకంత
 యు
 మానివిలోల నీస్తుతిక్ర - మాషభముందినరేమొ కేశ
 వా! 86

మ॥ గొఱగాకుండిన యట్టి దేశచయము - గ్రూరాత్ముఁ
 డౌ మిత్రుని
 గొఱగాకుండిన రాజ్యభారముఁదగ్గ - గ్రూరాత్ముఁ
 చుట్టము

గొఱగాకుండిన చెడ్డభార్యనుమఱి - ఘోరంపుఁగార్య
కరుణ

ద్వరగన్వీడుట మంచిదాను నిలలో - వైత్యాంతికా!
శేషవా! 87

మ! వివరింపంగను విచ్చలేని యెడలక - వేదంబులుక
వ్యర్థమా

భువిజీర్ణంపని భుక్తినల్నినయెడం - బోవు నిష్కమహ్వలయై
యవలోకింప దరిద్రమానవులకుక - హాగోష్టియేకాభియా
నవనిక వృద్ధునికెన్నఁగాఁగరుణయే - యానాభియాఁ
గేశవా! 88

చం! కడువడి మోదమార్గమును - గాంచఁగ మిక్కిలి
సాహసంబునుక

బుడమిని ధైర్యలక్షణము - భూరిస్వశక్తియు శూర
ధర్మములే

విడువని మంచిబుద్ధియును - వృద్ధియునియ్యవి యాఱు
మార్గములే

తడయక నల్పువారలకుఁ - దత్వము నిత్తువుగాద శేష
వా! 89

చం! సకలగుణాధ్యుడైన నొక - సద్గుణ శాలినుతుండు
చాలఁడే

వికలమనస్కులైన నొక - వేగురువుత్రులు గల్గినటికిం
బ్రకటముగా నిశాపతి - భంబున వెల్లకయున్న నెత్తెక
నుకరములేని తారలను - జూడఁ బ్రకాశమే ధాత్రిఁ
గేశవా! 90

చం॥ బరువడి నాత్మజాతులకుఁ - బాయని యప్పిడుతఁడై

మఱిమఱిజారయైతిరుగు - మాతయెపుత్రనికెన్నశత్రువోఁ
బరగఁగనుందరాంగి లన - భర్తకు నెక్కువ శత్రువోఁ
గనన్

మఱిఘనవిద్య నేరని కు - మారుడే తండ్రికైవేరి
కేశవా! 41

చం॥ ఉడుగణనాధుఁడైనవిధుఁ - డొప్పుగరాత్రి బ్రహ్మశ
మొందఁడే

కడువడిలోకబాంధవుఁడు-గన్పడుచుండఁడెకొలదిహెచ్చుగఁ
బుడమినిధర్మదేవతయు - భూరిప్రభావముతోడ నొప్పుదే
వడిగనుపుత్రకుండుకుల-వారిధిని బృహదేయుఁ గేశవా! 42

ఉ॥ చాతదర్మిదుఁడొనునిలఁ - దద్దయునాకృపణుండుభాగ్యుడొ
పాలకీకాయు వెక్కువగుఁ - బావనుఁడల్పవయస్కుఁడయ్యె
డున్

హేతువదేమొకో కులవి - హీనుఁడు రాజయితేజరిల్లఁగా
నాతనినుత్రమాన్వయుల- హాకనినేవలొనర్తు కేశవా! 43

ఉ॥ చాలధనంబుగూర్చిధర - సాధులకీయకకూలుఁగాని తాఁ
గూలినయంతనేధనము-కొంచెమువెంటనురాదు కానినా
లీలనె బంధుమిత్రులవ-లీలగఁ గాటికె తేర్చిపోదురా
పోలఁగవచ్చునాయశము-పూర్వభవంబునఁ జేయుసంస్తుతికా
మేలొతలంపఁగీడొయిల-మీఁదనిఁకేదనిసమ్మఁ గేశవా! 44

చం॥ పరిగదర్మిడకోటికిని - బాగుగదానమునిచ్చుటొక్కబా
సరిగనుబూజితేనిగుడిఁ - జక్కఁగఁజేయుటరెండుధాత్రిపై

బరువడిదిక్కులేనిశవ - పంక్తివిగాల్చుటమూఁడుకాపునకా
నరునగ నల్పనీవిధులు - వాస్తవయజ్ఞఫలంబు కేశవా! 45
ఉ॥ లోకమునందుఁగాంచగను-లోలతగర్భిణీబిడ్డఁగాంచుచోఁ
జేకొని గొడ్డురాలెటుల - జేషియవేదన తానెఱుంగదో
ప్రాకటమైనవిద్యగల-ప్రాజ్ఞులమార్గముమూఢమానవులే
జోకనుగాంచఁజాలరటు-చూడఁగఢాత్రినినన్నఁగేశవా! 46
మ॥ భువిలో నధ్యయనాది హీనునికిడం - బొల్పొందునే

దానములే
వివరంబొప్పఁగ భర్త లేనిదళములే - వేనిల్పునే యాజిలో
సువిశేషంబగునొక్కొ - సుందరమునుం - జూడంగగొడ్రా
లికా

దివురానక్షిణలేనియజ్ఞచయములే-దీపించునే కేశవా! 47
చం॥ నిరతము చింతయేజ్వరము - నిక్కముమానవ లోటి
కెంశయుక

బంగళసంబరంబులకు - బల్మఱునుష్టలేయేజ్వరంబగుక
దిరముగఁ జంచలాక్షులకు - దివ్యవిభూషణు లేనిదేజ్వరం
విరపుగ నశ్వకోటులకు - నన్నజ్వరంబు రమింపు కేశవా! 48
ఉ॥ సారసలోచనా! యిటుల-సన్నతిఁజేసియునిన్నుఁజెక్కఁగా
మీఱిననీతిశాస్త్రమున - మేలగుల్లోకములేరినేర్పుమేఁ
గూరిమి పద్యధాటిగను - గూర్చిరచించితి నేఁడు నీకృప
ధారుణిఁజిత్తగించినను - ధన్యునిజేయవొల్తుఁగేశవా! 49
కా॥ చైతన్యండగునిన్నుఁగాంచఁబడునా-జీవాత్ముల సీవునై
ధాత్రిమించిన యిర్వదైదయినయా - తిత్వంబులుక
నీవునై

ఏతత్సార్థముఁ దెల్పు నెల్లరకు నె-ట్లే వేదముల్ నీవునై
భూతాంతర్గత భావుఁడంచు ధర్మిణి - బాల్పొందితొ
కేశవా! 50

మ॥ మనముఁ బుద్ధినిజంటఁగూర్చిపదపఁ-బల్మాటుపడ్వర్తముఁ
మెనుకందీయకకూలఁజేసిమిగులఁ - వేయింద్రియాలఁధర్మ
దనరఁద్రెల్లఁగఁజేసినఁద్రిగుణముల్ - దాదపులఁగూలనీ
ఘనచిద్రూపము గల్గనొనుగనఁగఁ-గంభీరతఁగేశవా! 51
కా॥ జీవుండున్నటి యీశ్వరుండునొక్క - చెల్వొందఁగాఁ
గూడకే

భావింపఁ బరమాత్మ వేఱెయగుటఁ-బంధంబులొజీవికిఁ
జీవుండున్నటియీశ్వరుండుఁగలియం-జేగొంటిచైతన్యముఁ
జేవా! నీదగుమాయగాదెయిటులం-దీపించుటల్ కేశవా! 52
మ॥ చెలువొందఁ భువిభూతపంచకములుం - జెన్నైసజ్జా
నేంద్రియం

బులునైదు న్మతిభూతజాలమువకుఁ - జోలంగఁగర్మం
ద్రియా
లలరారంగనునైదుచూడధరలో-నామిఁదఁజర్చింపఁగాఁ
గలయావద్విషయాదిపంచకము ని - క్కంబెన్నఁజాతు
ప్రకృతిముఁ

దలఁచఁనీవునుగూడనిర్వదయిదా-దత్వంబుల్ కేశవా! 53
మ॥ మనముఁ బుద్ధియుఁ జిత్తమొప్పి సరిగంభాగా నహం
కారముఁ

దనరఁ దోడుగఁ బ్రాణవాయువులునున్ - దధ్యంబు
జ్ఞనేంద్రియా

లును గర్భేంద్రియ పంచకంబు ధర నా • లోచింపఁ బం

దొమ్మిదా

వనమాలి! యివిలింగ దేహమగునా • వర్ణింపఁగఁ గేశవా! 54

శా! ఈ భూమండలిఁ దూర్ణ నాభియొకటే • యింపారగన్ యుక్తిచే
సాభిప్రాయ మొనంగి తంతుచయమున్ • సాధారణ ప్రజ్ఞచే
శోభిల్లన్ దనమేనినుండి కలుగన్ • జోద్యంబుగా నల్లదే
నీభావంబు గనంగ నట్టిదిగదే • నీలాంగ శ్రీకేశవా! 55

శా! నీమాయన్ జగముల్ జనింప మిగులన్ • నీసత్వమే

తార్చియున్

వేమాటున్ సృజియింపఁ బెంప నణఁపన్ • వేనీకుఁగర్భ

త్వమా

కొమారీస్తుత! చాలసహృదనుధం • గంతంబునం గ్రాలవే

భూమిన్ నీయవరోక్ష జ్ఞానమపుడున్ • బోధ్యంబుగాఁ

గేశవా! 56

శా! సారెకుఁ బరకమందుఁ బలు • సారులు క్రమమృత్యుచున్నఁ

గొంతయున్

జేరువనంబునే బురద • చెల్వగఁగుమ్మరి పురుష్కెందు నే

నారయఁ జింతపంపనకుఁ నందుల బొబ్బరి యంటనట్లుగా

నీరహినిన్ను నంటెనటు • యింద్రియశోటి నురేళ! కేశవా! 57

మ! పరగన్మానవు లెండమావులు మదిన్ • భావించి నీరంచువే

ననవిన్ భ్రాంతినిజెందినట్టి స్థితిగా • సర్వేశ! నిన్నాన కీ

ధరణిన్ గేవలగేహవిత్తములతోఁ • దారొప్పియెల్లప్పుడున్

దరిఁ జేరన్ విధిగానరైయిలలోఁ • దర్శింపగాఁ గేశవా! 58

మ॥ తపలుండొనని నన్నుఁగావక రమేశా! యిట్లువేక్షింపఁగా
నువయు క్తంబుగఁ దోచెనే మది నొకఁడొదేవ! నీ

యంఘ్రులన్

విపులంబౌనటుచేర్చి నిల్పితిని న • నేవేగఁ గాపాడవా!
అపరాధాన్వితునన్నుఁగావఁగదవే • నుబ్బాక్ష! శ్రీకేశవా! 59
ఉ॥ అండవునీవటంచు హృదయంబుననమ్మితిఁ బార్థభాతిగాఁ
గుండలిశాయి నన్ను బర • గోష్ఠిని జెందుచునుండనీక నీ
దండివదాబ్జ యుగ్మమునుంధాటిగఁజూపియుసద్గుణాబ్ధి! భూ
మండలిఁ బ్రోవవే దయనుఁమానితలోకవిహార! కేశవా! 60

మ॥ తగునేనన్న దర్శిదుండంచుమదిలో • దప్పించి రక్షింపకే
జగతింజాల ధనంబుగల్గు వరులకొఁజిక్కంగ రక్షింపవే
తిగు నెనివద నేవఁజేయక నిలచో • దాశ్వుత్పముగల్గింక
దగవున్న యెడఁబూనలేకకొలుతుక • దత్పారి నై కేశవా! 61

ఉ॥ మంచినినంబుచేతఁ బలుఁమాటులు వేడినఁగాని నీవు నా
సంచితకర్మ హేతువున • సంభవమైన మదీయ పాపమే
యెంచియుచేకప్రేమను న • హింపకయోకడతేప్పవైతి నేఁ
గొంచెవువాడ నాయెడలఁ • గొంత దయారస మీవె
కేశవా! 62

చం॥ అధిపతివంచు నిన్ను హృద • యంబున నమ్మినవారి
బంధముల్
శిథిలముఁజేసినాడవని • సిద్ధముగావినియెంతో వేడితికా
మధురసుభాషణా! వినుల • మంజువచోరసమూరధీరనీ
కథలనునాకుఁదెల్పుమటుకర్ణములుజిక్కురింపఁగేశవా! 63

ఉ॥ వానినీదుఁచాడముగ • వాంఛకు నొప్పినమానిమాననం
జావలకేలగోగలుగునారయ నీమృదువాక్య సాగమున్
దేవ సుహృప్సాదమని • ధీరసిజాజ్ఞెన మందహాసిన్
నేవలొనర్చు చుండెననుజ్ఞేమముగనచునేలు కేశవా! 64

ఉ॥ చాచెదనీకు నీభువిని • సాటియెలేడనిమింటియందునన్
ధాటిగ నప్తలోకములంధంధాలొప్పగఁ జాటునుందునా
మాటలెనమ్ముమంచుగరి • నూనుగ నెక్కియుభేరిప నిమ్ము
మాటికి నీకుమించువర • మాత్ముడులేడనిశ్శట్టి కేశవా! 65

ఉ॥ మాటికి నీదుకీర్తికిని • మాత్మోక శ్రేణము శ్రేణించునే
గోటిరవిప్రకాశ! మది • గొండవునీవని నమ్మియుండితిన్
నూటిగ మందహాసరుచిచూడుకొని • బ్రనరింపఁ జేసియో
హాటిగర్భ నన్నుతుండ! • హాయిగఁ గావవె కొల్లుఁ
కేశవా! 66

ఉ॥ గాని నుహత్మ! నీకు ఘన • గాఢపు నీపయియుంట
ధాత్రిలో
నూడులు సాటిగామిగులఁ • జూచిన వేరెటులై నజెప్పఁగా
భూరిన తాతులైన సుర • లంగవులెల్లను నిన్నుఁగొల్చి నీ
దారియె ముఖ్యమంచుమది • దత్తవిదుల్ పరికింతు
కేశవా! 67

ఉ॥ దేహమనిశ్యంబును భ్రమందీక్షని మార్గముగెల్లుమంచు నా
మోహముద్రుతుమంచు ధన • మూలమింకాకినుగాల్తు
మంచునా
గేహ సుతాంగనారతులు • కృత్రిమాలొదురు శజ్జ
లెల్లరున్

సోహమటంచుఁ బల్కుదురు • శుద్ధమనంబుల నొప్పి
కేశవా! 68

ఉ॥ ప్రాణభయంబుమాని బహు • భంగుల మిమ్ముఁ దలంచు
వారికిఁ

క్షోణిని నివరోతుమముఁ • జూపుదువీవని చెప్ప వేళుతులే
జాణతనంబునఁ గనుక • జంగమములే గడునమ్మవారలఁ
బాణులుగట్టి కాలునకుఁ బట్టియొసంగుదుగాదె కేశవా! 69

ఉ॥ కోకిలజాతి పల్కునటుఁకొంచెముకాకము పల్కనేర్చునే?
కేశవచించు రీతిగను • గీరముపల్కునె వంజరంబులో
నాఁరణిఁ బుధోత్తములఁకారయ న్వల్పులు సాటివత్తులే
యొకచులాక్ష! నీకరుణఁ నొప్పుగనాపయినింపు కేశవా! 70

ఉ॥ కూడెదనీదు పొందుమదిఁ • గోరియొనర్చెద నీకువిందునే
నేడితిఁ జేతునంచు వారిఁ వేగమె నీదయరాఁగముందుగఁ
బోడిమినాదు సందుననుభూరిగనీహృదయంబు సందునఁ
జూడఁగలేదు భేదమెటుఁ నుంతయినంగమలాక్ష! కేశవా! 71

ఉ॥ ఆడెదనీదు గోష్ఠియునుఁ నద్భుత మొప్పుఁగనంతరాత్మలోఁ
బాడెద వాణిమెచ్చబహుభంగులగీతమవీణెమీటుచుఁ
వాడెదనీదు కీర్తియిలఁవైష్ణవుమించగ లేరటంచునే
వీడెదనాత్మబంధువులఁ విశ్వమయండవటంచుఁ గేశవా! 72

ఉ॥ వారిజనాభ! తొల్లితన • వార్ధకమందున నీదునామముం.
గోరియబామిగుండుతన • కూరిమిబిడకుఁ బెట్టిచీరఁగా
నేరముల్లెఁబాపియటు • నేర్చునఁ జేర్చెనీదుపాదమం
దోరమునీయనామ! మదిఁ నొందు తిలంపక కాపుకేశవా! 73.

ఉ॥ దానవనాథుఁడౌబలిని • ధార్మికుఁడంచును మెచ్చివేడగా
మానవనాథ!వీకునటుఁ మానుగమూఁడుజగంబులీయఁగాఁ
బూనినురాధి సేతకడి • భూరిగ నేలవెరాక్షసోత్తముఁ
వానరరక్ష! యీవనుధఁవై వృషనాకృతినిచ్చికేశవా! 74

ఉ॥ మానధనాధ్యుఁడానలుఁడుఁమందిరమున్విడనాడి కానలో
మానినితోఁ జరించిశ్రమఁమ్రగ్గుచునుండఁగ సంతలోపనీ
మానుషరూపుగన్పఱచి • మఱువరాజునలక్ష్మిఁ దేల్పువే
దీనజనోపకార! నను • దిగ్గునఁగావవె కొల్తుఁగేశవా! 75

ఉ॥ అడుగును వేయనీయనటు • లార్తులరక్షణ చిహ్నముం
డియుఁ

బుడమిని నేలకుంటవటుఁపోయెనుగాలము తూలిచాలఁగా
వడవడియే న.హత్మ! యిఁకఁనాథులిఁకెవ్వరునాకులేరునా
నొడితన మీవెతార్చితివె • యోర్చితి నింకను గావు
కేశవా! 76

కా॥ ఈలోకంబున జన్మమెత్తిమనినఁన్నిక్కట్టులఁ బెట్టుచుఁ
జాలంబట్టులఁ జేయ సేమిఫలమో • చక్కంగనీహేళావీ
వాలోకంచియునన్నుఁ గావఁగదవేయారాభటముల్లాపిశ్రీ
లోలా! వంతుఁబూన నీకుఁడగునా • లోకేశ్వరా!
కేశవా! 77

మ॥ గతజన్మంబున నిన్నుఁగొల్వసుగదా! • కాఁబట్టి
యీజన్మ మి
ట్లతివేగంబునఁ గల్గనయ్యెనిది నీ • యాక్షేపణంబొన నే
మతిలోఁ గానక చేసినందులకిదే • మన్నించుమన్నాడనో
పతితోద్ధారక! పావనాఖ్య! ననువేఁ పాలింపవేకేశవా! 78

చం॥ అమలినభక్తిసీయెడలఁ నబ్బినవెంటనె దోషబాలముల్
 నమయవెయ్యిలోఁబడి భృంశంబుగఁగాలు తృణంబు
 రీతిగా
 నమముగఁజూచి నన్నుఁ దమఁ శాసనదీప్తులుగాంచఁ
 జేయకే

భ్రమరము కీటకంబుస్థితిఁ భద్రమునీవటు చేయు
 కేశవా! 79

ఉ॥ కాలమతూలెవాగ్వ్యయముఁ గాఁగనుసించెను నిన్ను
 నేఁడుటల్
 బాలమునేయఁ బోకుమిఁకఁ జాలభవంబుల స్రుక్కి
 నాఁడ నక

కాలసనేయతేరెవరుఁ జాలనుముంచిన నీశ్వముంచినక
 నీలలితాకృతిన్మదినిఁ నిశ్చయమెన్నఁచునుంటిఁగేశవా! 80
 మ॥ ధరలో నతైనవల్లి దక్షిణమునంఁ ధన్యంబుగానుండి ను
 స్థిరతాజూడఁగఁ గంటెపూడినగరిం జెల్వారగానుండి నీ
 కరుణఁ జేసితిఁ గట్టవారిసగరిఁ గావట్యముఁ పోక సేఁ
 గరణీకంబును నీదయవిధిగ విభ్రాతంబుగాఁగేశవా! 81

మ॥ రహినార్వేలకలుండనై చెలఁగిభారద్యాజగోత్రుండనై
 బహుభక్తినిఁ గొల్పువాఁడనయి యాఁ పస్తంబ
 నూత్రుండనై
 విహితంబొప్పగఁ గొల్తు నిట్లెహరునిఁ వేధామర
 శ్రేణులక

సహజం బొప్ప నుతించుచుంటినెపుడుఁ నన్ను కీకె
 కేశవా! 82

ఉ॥ పింగళి హాశవార్ధి శశి • వేరున నెప్పిన సోమరాజుకు
మంగళార్థిచే నెక్కు • మంజూ మానిని భద్రమాంబకు
లింగశక్తిఁ దీక్షనరి • లీలనబుట్టెను మల్లికార్జునా
ఖ్యంగనునొక్క పుత్రుండొకడర్పిలిసికడఁజేరె గేశవా! 83

ఉ॥ ఆమహనీయధన్యునకు నారయఁగా సతి కామమాంబకు
ధీమతలెన్ననిధరణిఁ దెల్లముగానుదయించినాడనఁ
నామజరక్ష! యీభువినిజిక్కఁగ వేంకటసుబ్బరాయండఁ
నామమునే వహించితిఁ నన్నునుగావలెవేగఁ గేశవా! 84
చ॥ కిలియగ్మైదు వేలవయిఁ గాంచఁగ నేండ్లుపదేడునయ్యెనా
సలలిశశాలివాహను ప్ర • శస్త్రశకంబుదిగిగివన్వీలా
తలమనసొఖ్యదాఁటెనిదిఁ తధ్యముకాలమ దట్లుపోవుచు
వెలసెనుగాదె యిద్దరఁగి వేమిఱుండెల్పఁగ నెఱకేశవా! 85
ము॥ గరిమేశ్రీసలనామవర్చిరమునం • గా రీకమాసంబుగో
బరగఁబూర్ణిమయందు నికుంగృతిగా • భాసిల్లుచుండఁ

భవ

త్పరమానచ్చతకంబువిచ్చితిమిది • భాస్వత్కృపంగాంచిని
చరణాబ్జంబులఁ జేర్చినాకుతుభముల్ • సంధింపవేకేశవా! 86
చ॥ వరదుండవై ననీకిపుడు • వాడనియ్యప్పలచాపకాదులఁ
వరుసగఁగూర్చినట్టివరు • వంబగుమాలసమర్పణంబుగా
హరివరమాత్మ! యిచ్చితి న • యీభువకంఠమునందుఁదా

ల్పివే

సరగునఁబ్రోవినాడిడవె • శాశ్వతమోక్షమునేఁడు కేశవా! 87
చ॥ రతనపుహారముల్ గలపు • రాజసభాసమునొందియుంటచే
నతులితభక్తకోటియిడు • నాకృతిహారములొప్పుదాల్చవే

పతితులొనంగుహారములు , పాలనఁ జేయఁబెయ్యెట్టివెనఁగ
ధృతిగలదేవ! నామనవిదృష్టిని నిల్పవెచాలఁగేశవా! 88

చ॥ నవరణఁజేయలేకమునుఁకాస్త్రములెల్లను నీకునిచ్చిరా
నవసగమైనచోటులనుఁనావిధి దిద్దెదుయుష్మదాజ్ఞచే
నివహముగూర్చినీవయినఁ నేనొక పోత్రముఁజెప్పియుంటిని
కవులకుఁజూపకుండితినఁకారణమిత్తుఁడవంచుఁగేశవా! 89

ఉ॥ కొండలు చెప్పుకావ్యములుఁగొప్పగవర్ధిలు వేణుపట్టులం
గొండలుచెప్పుగంధములుఁకుంటగునిత్తువుఁబోలితియ్యనై
చెందినరీతిఁగాదె నినుఁ , జెప్పినచోటుల నెన్నిచూడఁగాఁ
బొందుగనీవులేనికృతిఁ పోల్చగ వేణువుచూడ్కిఁగేశవా! 90

చ॥ జవములనెన్నిచేసినను , బాలవ్రతంబులు గూడఁజల్పినఁ
విపులములైన కర్మములు , వేగనొనర్చినఁ దీర్థయాత్రల
త్యవరిమితంబుసేసినను , నాయపరోక్షవిశుద్ధ మార్గముక
నిపుణతఁ గాంచఁగాఁగలరే? , నిన్నుఁదలంపక యెందుఁ
గేశవా! 91

చ॥ శ్వపచుఁడుసర్వకాలమునుఁసాధనతోఁదనచూడ్కిదీక్షగా
నుపమునఁజేప్పినీవయినఁనూర్ధ్వచూఁకుండయిభూస్థలంబునం
దవనుని తేజమట్టులను , దాహృది యందునఁ గాంచు
చుండినఁ

శ్వపచుఁడెవాఁడుచూడఁగనుఁబాలపనిత్తుఁడుగాక కేశవా! 92
ఉ॥ లాలిభుజంగనాట్యమృదుఁలాలన! యోగిహృదబ్జవాన! హ
లాలిదృఢాంగశూర!కమ , లాకర కొస్తుభవక్షధార! హ
లాలినుషేణవంద్య గుణ , లాలితమేధవిశాలనేత్ర! యో
లాలివికుంఠవాన! రిపులఁబడితైత్త్యవిఖండ! కేశవా! 93

ఉ॥ వారిధిగర్వధంగ! సురఃవాంఛలుదీర్చిన యార్తరక్ష! యో
సారసనేత్ర! ధీర! జయ • సంగరనిర్జర రక్షితాంగ! యో
ఘోర విరాధదూర! ధృతఃకుంజరపాలన! గోపలోలనా!
భూరివిచాపఖండ! సురఃభూజప్రపూజితదేవ! శేషవా! 94

ఉ॥ వాలివిభంగ! దైశ్యకులఃపల్లభరక్షణ సన్నతాంగ! శ్రీ
మూలిమహాధన్వర్షణఃశోభితభృంగ! కృపాంతరంగ! యూ
భిలదశాన్యహంత! చురి • భీతినానయ్యజగద్ధితాంగ! యో
పాల! కృపాలవాలఘు • పాండవపక్ష! శృసింహ! శేషవా! 95

ఉ॥ మాధిచేలంగ నాశబరి • రోయకకాచిన మేటివంచు బల్
గూఢతనంబు చేర్చువునిఁకోర్కులుతీర్చిన యోధవంచుబల్
ప్రాధిచేలంగఁగా విదురుఃపజ్జను విచులు గొంటివంచు నీ
గాఢపు నిశ్యక్తిక్రిదెక్రన్ననఁజేసుఁ బరాకు శేషవా! 96

ఉ॥ గంధవహాత్మజుండుబలుఁ కాంచనఛత్రమునిల్వఁబట్ట మేల్
బంధుర మొప్పఁ బాదుకలుఁ భక్తినినంగదుఁడెత్తి మాయనా
సంధివిభీషణార్కజాలుఁచామరయుగ్మముఁ బట్టిభక్తియాన్
సంధిలవేయ వేత్రములుఁజాంబవదాదులుపట్టఁ గేషవా! 97

ఉ॥ చారుసుషేబుఁ డున్నిగుల • సంభ్రమమొప్పఁగ వెంట
నంటి తూ

ణీరమునిచ్చుచుండ ధర • శీఘ్రలి దిక్కులు పిక్కటిల్లఁగా
భూరిగజానకీమణియుఁబుష్పక మెక్కఁగ దండుఁగొల్వఁగాఁ
జేరి తయోధ్యకుం బ్రజల • చిత్తములు ముద మొందఁ
గేషవా! 98

ఉ॥ శ్రీ కరిరక్ష! యో సుజన • నేవిత! సింధుగభీరవిక్రమా!
శ్రీకర! యాదిదేవ! భువి శేఖర! చంద్రవిభాక రాక్ష! యో

ప్రాకటయోగముద్ర! యరిభంజన! కౌరవంశనాశనా!
 యాకరమీవనాకునిలఁనక్షయమున్ గృహసేయఁగేశవా! 99

శా|| దీప్తతాణపరాయణాయని మహా • దీనులే ప్రశంసింపగే
 పై నెన్నండునుజూడనట్టి ఘనయోధద్రాను సంధాయనా
 జ్ఞానంబొసహిమత్తుడ౯ జనుడతేఁచందానికొల్పనా
 ధ్యానంబెట్టుల నింపఁగల్గుదు జగద్రక్షాధరకేశవా! 100

శా|| శ్రీకృష్ణాశ్రితపోషణాభవమాగా! శృంగారి రూపామృత
 శ్లోకా! నిత్యనిరంజనా! సకల దిః కోబాయశోలంకృతా!
 పాకార్చిషముఖాఖిలామరనుతః • పాదాః బుజాః హియం
 చేకాలంబునుతించుచిత్తము నాఁకీయంగనే కేశవా! 101

మ|| నినువర్ణింపను నాల్గువేదములు మా • నిశ్రేణి యేనేరద
 న్నును నేనాపొగడంగలాడనయివక • నామానసం
 బందునో
 యనఘా! నిన్నునుతింపఁగాడలఁతు న • త్వల్పంబిదం
 చెంచశ్రీ

కొనుమాదీనజినావనాయశమునేఁకూర్కునదాకేశవా! 102

ఉ|| చేసినతప్పులిన్నియని • చెప్పఁగఁజాలనవన్ని చేయఁగాఁ
 జేసినదోసమియ్యదియె • చింతిలనేటికి నయ్యెఁజోయెనా
 దోసము లెట్లడంగునొ కు • తూహలతక వచియింపు
 మయ్య నేఁ
 జేసినదనట్లు కింకర వ • శీకర! నిర్మలభావ! కేశవా! 103

